

श्रीमलिषेण सूरि कृता

नागकुमार चरित्र

श्री पार्श्वनाथ दिगम्बर जैन मन्दिर
भट्टारकश्री सकलकीर्ति
श्रुतभण्डार ईडर (गुजरात)

उभयभाषाकानिचन्द्रवर्ण

श्रीमालिषेलासूरीकृत-

हागकुमार-चरित्र

(पंचमीव्रतवर्ण)

१३३२

पुस्तक

पत्रिका - (16)

श्री पार्श्वनाथ दि. जैन मंदिर, भट्टारकश्री सकलकीर्ति
भूत भंडार इंदूर-३८३४३० गुजरात(S.K.)

588

ग्रन्थ परिचय-पत्र

मन्दिर/ग्रन्थ भण्डार का नाम		वेष्टन संख्या	103
क्रम संख्या	588	आकार से.मी.	26 1/2 x 16
ग्रन्थ का नाम	वाग्वृत्तमाहा पंचमी मूल ३४	पत्र (पृष्ठ) संख्या	16
ग्रन्थकार का नाम	मालिनेश्वर चरित	पंक्ति/अक्षर	15 x 40
टीकाकार		रचनाकाल	
प्रतिलिपिकार	पं. मोतीलाल राम	प्रतिलिपिकाल	क्रि. सं. 1807
कागज/ताड़पत्र	कागज	पूर्ण/अपूर्ण	20
लिपि व भाषा	देवनागरी / संस्कृत	स्थिति : जीर्ण/अति जीर्ण/सामान्य	
गद्य/पद्य	पद्य		
विषय	रुद्र चरित		
विशेष विवरण			

नमः सिद्धे नमः श्रीसरस्वत्यै नमः श्रीगणेशाय नमः श्रीगणेशाय नमः श्रीगणेशाय नमः श्रीगणेशाय नमः
 स्वरिप्रारंभं च भिन्नतकथा लिख्यते ॥ श्रीनेमिजिनमानं प्र सर्वसत्त्वहितप्रदं ॥ वक्ष्ये नागकु
 मारस्य ॥ चरित्तुंदुरितापहं ॥ १ ॥ कविभिर्जयदेवाद्यैर्गद्यैपद्यैर्विनिर्मिता यज्ञदेवांस्तवेदत्र ॥
 विषमं मंदमेघसां ॥ २ ॥ प्रसिद्धसंस्कृतैर्वर्णैर्विद्वज्जनमनोहरां तन्मयापद्यबंधेनामलिषेणो नर
 च्यते ॥ ३ ॥ ऐरावते गजे मते ॥ किं शेषा भुवि दंतिनः ॥ स्वकात्कृतेन साद्यंतु ॥ स्वल्पविर्यपराक्रमाः ॥
 ॥ ४ ॥ दिनतानंदनोयातौ ॥ तिलया वायुवर्त्मण ॥ वृजंतिके किनः ॥ किनः ॥ ते पितस्मिन् स्वशक्ति
 त् ॥ ५ ॥ बद्धतापेन किं कर्त्तव्यं ॥ प्रारब्धं यन्मया ॥ याधुना ॥ वरिवंततसमासेन ॥ चोचते शृणु
 रात ॥ ६ ॥ जंबुवृक्षोपसंततये ॥ ह्रीपेक्षेकेव भारते ॥ तत्रास्ति भुवि रखातो ॥ विषयो मगधाद्द्वय ॥
 ॥ ७ ॥ तत्र राजगृहं नाम ॥ यत्तनंधनसंकुतं ॥ श्रेणीकसत्रभुषोत्तम ॥ पाति तारिव तमंडल ॥ ८ ॥ चेत
 णी नाम ते देवि ॥ जिनयाद ज्वषट्पदी ॥ रोहणीवः जनानंश ॥ शीते वचपतिवृता ॥ ९ ॥ यथा श
 विमहादेव्या ॥ समाभिद्रोवतिष्ठते ॥ मुंजानंसः तथा सौरं ॥ श्रेणिको पितयासमं ॥ १० ॥ एवं विज्ञप्तवा
 न्भुप ॥ मेत्यसाधुनिवेदिकः ॥ वर्धमानजिनो देव ॥ संस्थितो विपुला चते ॥ ११ ॥ सुत्वातद्दचनंतस्मै ॥
 दत्त्वा स्वागस्थभुषणं ॥ पुनः सप्तपदंगत्वं ॥ नमदीरजिने श्वरं ॥ १२ ॥ आनंदसंज्ञया ज्ञेया ॥ बोधयंश्च
 जितो नृप ॥ निजदेविसमंततः ॥ श्रीजिनपुजनहेतवे ॥ १३ ॥ जिनं त्रीपीठमध्यस्थं ॥ कृत्वा तं विप्रदक्षिणं

५ गुरुड
 ५ प्राकारे

२२ वनपरि

पुजयित्वा नमस्कृत्वा ॥ गंधाद्यैर्बहुभिस्तवै ॥ १० ॥ गौतमादियतिनत्वा ॥ ततांसाबुयविष्टवान् ॥ नृको
 वृंभक्ति तोराजा ॥ शृएवन् धर्मकथापरां ॥ १५ ॥ जोषमंस्वामिनंनत्वा ॥ सद्धर्मश्रुत्यनंतरं ॥ पृष्टवानितिवांछ
 मि ॥ श्रुंश्रीपंचमिकथां ॥ १६ ॥ गौतमस्वामिनातेन ॥ वत्रुर्थज्ञानधारिणा ॥ श्रेणिकस्यैवमारब्धातं ॥ स्पष्टंमा
 गधभाषया ॥ १७ ॥ जंबुद्वीपं किंतेक्ष्ये ॥ श्रेवेस्मिन्भारतादये ॥ विद्वज्जनसमाकीर्णं ॥ देहोस्तिमगधाद्दयः
 ॥ १८ ॥ भासिपुंडेकवाटायै ॥ शालिमुनेर्निरंतरं ॥ बह्वृधपुष्पवाटिभिः ॥ मनुतिंगैटिसत्फलैः ॥ १९ ॥ ग
 मेर्देहाभ्युत्थैः षेति ॥ मर्तवैश्रसपत्तनैः ॥ कर्बटैर्नगरैर्निसं ॥ नातिसंवाहनैरपि ॥ २० ॥ भोगिभिः बहुभि
 पुर्णं ॥ नागतयसमंपुरं ॥ भुवनत्रयविरब्धातं ॥ तत्रास्ति कनकाद्वयं ॥ २१ ॥ दीर्घिकाकुपवापिभिः ॥ महे
 द्यानवनैसद्य ॥ वतुर्दशासुतइति ॥ तडाजैः पद्मसंरितै ॥ २२ ॥ निर्जितारातिषट्कर्गः ॥ शक्तित्रयसमन्वि
 तः ॥ सप्रांगराज्यसंपन्नो ॥ नृपस्तत्रजयंधर ॥ २३ ॥ कामक्रोधश्चमानश्च ॥ तोभोहर्षस्तथामदः ॥ अंतरं
 गारिषट्कर्गः ॥ कृतिशानां प्रवंसमि ॥ २४ ॥ प्रभूशक्तिर्नवेदघा ॥ मंत्रशक्तिर्द्वितीयका ॥ तृतीयोत्सव
 क्तिश्चेत्पादुंशक्तित्रयंबुधाः ॥ २५ ॥ स्वाम्यमात्सुहृकोशादेः शटुर्गं विसंतथा ॥ सप्रांगराज्यमित्याहुं ॥ निति
 शास्त्रविचक्षणः ॥ २६ ॥ परस्त्रीषुसजात्यधो ॥ निःकार्येषु सद्यत्सः ॥ मुकः परायवादिषु ॥ पंगुपाणिवधे
 श्रुवः ॥ २७ ॥ विशाललोचनानाम्ना ॥ तडा जिहंसगामिनि ॥ सजनश्रीरिनासंत ॥ सरलामधुरस्वरा ॥ २८
 ॥ तयोर्द्वयोसमुत्सन्न ॥ श्रीधरः श्रीधराद्वयः ॥ सुनुः सर्वकलावेदि ॥ सत्यशौचगुणान्वितः ॥ २९ ॥ नीति
 शास्त्रपरिज्ञानि ॥ स्वामिभक्तः प्रियंवदः ॥ नयंधरइतिरब्धात् ॥ मंत्रीमंत्रगुणान्वितः ॥ ३० ॥ इष्टुमाय

विजयपुर

तवान्भुपं॥ वणि ज्वासवसंज्ञकः॥ पंटे विधायरत्नानीं॥ सुप्रथेकदिनेमुत्॥ ३२॥ अग्नेनिघायतरा
 वे॥ विनयेनप्रांम्पतं॥ स्थितायासनतांबुलांतस्मैदायितवान्भुपः॥ ३२॥ कुत्रस्थितसि यत्काल
 ॥ मित्युचेसमहिपति॥ तेनोक्तं लाटदेहेहं॥ स्थित्वादेवसमागतः॥ ३३॥ ततोद्गंकीत्यटंराजा॥ ३४॥
 नमुपरीस्थितं॥ तमाद्यस्वहस्तेन॥ रूपं वपटमध्यगं॥ ३४॥ सर्वलक्षणसंपुर्णं॥ दृष्ट्वास्त्रीरूप
 मुत्तमां॥ तत्कृणुदेवभुपात्॥ अत्ररूपमिवस्थितः॥ ३५॥ मुहुर्त्तमेकमास्थाया॥ राज्ञोस्थानस्थितंज
 नः॥ प्रहितास्तत्कृणुसर्वे॥ द्वियंनिजनिजातयं॥ ३६॥ वणि ज्वासवसेनस्प॥ धृत्वाहस्तंमहारात्॥
 ॥ पटे लिखितसद्रूपं॥ पृथयत्येकं तस्यनि॥ ३७॥ किंरूपं नागकं न्याया॥ किंवाजां धर्वबोधितः॥
 किमेतत्केचरीणां वा॥ भवता लिखितं पटे॥ ३८॥ तेनवासवसेनेन॥ प्रोच्यते तस्यभुभुजः॥ सुराष्ट
 रव्यजनांतेरि॥ जिर्थादिनगरं पुरं॥ ३९॥ श्रीव्रमातत्रभुपात्॥ श्रीमति तस्यबह्वर्त्त॥ तयोर्द्वयो
 रभुत्पुत्रो॥ हरिव्रमातिविश्रुतः॥ ४०॥ तस्यानुजास्तिभुष्णत्वात्॥ पृथ्वीदेव्यंनिधनेका॥ तस्यारूपंम
 येदेनि॥ ४१॥ तस्मिन्निधनेप्रीदृशं॥ ४२॥ स एवप्रथितो राजा॥ कंन्यावर्णासहेतवे॥ प्रात्मीयाप्र
 पिसद्गत्या॥ प्राचूतेनसमंमुत्॥ ४३॥ गत्वातंभुपतिदृष्ट्वा॥ प्राचूतिसमर्पितं॥ तेभ्योदत्त्वात्तजोस
 द्दन्॥ पुनःपृथ्वीतान्भुपः॥ ४४॥ किंकारणमिदंयात्॥ दुरादवास्मदंतिको॥ अस्तिवेत्कारणं ब्रु
 ॥ कुंभेषुक्तं नवेद्यदि॥ ४५॥ प्रोक्तंवासवसेनेन॥ जंबंधरमहिभुजः॥ स्थितावक्रस्थलेत्तस्त्री॥
 कांटेविमुखयंकजे॥ ४६॥ समनीप्रीदृतेकर्तुं॥ तद्वयोर्भवतःसुतां॥ श्रीमत्पृथ्वीमहादेवि॥

५सभा
 २

२

तस्माद्गुणास्मदगमः ॥७६॥ सन्नुपातेष्वनाणैव संयोजं स्वर्णरत्नयोः कोने छेदीयते कं न्या ॥ म
 यातस्मै महीभुजे ॥७७॥ आदु यत कृणा देव मुहुर्ते न्नुभवा सरं पृष्ठासौम्यो कृवा नेवं प्रायेयाशि
 विक्रधुना ॥७८॥ गच्छद्भि सैसहस्रीया ॥ मर्त्या स्तेन निरूपिता तेपिस आनिता स्तेन ॥ जयं धरमदिभु
 जा ॥७९॥ राज्ञा शिबिकया सार्द्धं प्रेषितः सपुनर्वणिक ॥ तदगममाकर्ण ॥ श्रीवर्मा सन्नुष्ययौ
 ॥८०॥ तस्यां मंगलनादेन ॥ सां समारोप्य कं न्यका ॥ कोशाभरण एव स्वादिन ॥ स्वसुतायै ददौ नृप ॥८१
 पटवंध महादेवि ॥ पुत्रिपुत्रवति भव ॥ स्वभर्तुः सानुकुलेति ॥ तौ धावा शिषमुचतु ॥८२॥ एवमाशीर्व
 चोदत्वा ॥ स्लोक सुमिंतया समं ॥ गत्वा अस्थान के स्थि सत्वा ॥ तं पुरं प्रविसज्जयेत् ॥८३॥ कं न्या गम
 नमाकर्ण ॥ राज्ञा प्रति गृहं पुरे ॥ ध्वजमात्मा कुलंतेन ॥ कारीतंतुष्वेतसा ॥८४॥ स्वयमर्द्धपथं गत्वा
 ॥ नैकतु यादि नि स्वनै ॥ तामानिय महाहर्मे ॥ तेन कं न्या निवेशिता ॥८५॥ सुभ्रगहे सुनरे ॥ सु
 मुहुर्ते ग्नि साक्षिणा ॥ परिणयसुखेनासौ ॥ तल्लो श्रीमगध धियः ॥८६॥ तद्वेद्योऽसहस्राश्च
 ॥ सेवंते प्रति वासुरं ॥ शशी विशालनेत्रा रवां ॥ मुक्तं कां श्रीमति सुतां ॥८७॥ जगाद नृपमानं म
 ॥ समेत्य वनया लकः ॥ आगतः श्रीवसंतोद्य ॥ वनं कमिजनपियः ॥८८॥ क्वान्ते नोदितं राज
 ॥ निशांतजन संसृतः ॥ प्रगात् क्षिप्यं वन कीडां ॥ किडितु निजती लया ॥८९॥ अतु तज्जामदि
 ॥ पृथ्वा राज्ञी तस्या गवध्वसौ ॥ पारु ह्यर सिनि नशं ॥ वृज त्याभजना वृता ॥९०॥ सुवर्ण शिबि

रजोतिषे

विशाल
नेत्री

कारुण्य ॥ शंखकतहनिः स्वनैः सुतां श्रीवर्मभुपस्य ॥ सापि याति नृपाज्ञया ॥ ६१ ॥ शंखद्य
 निसमाकर्ण ॥ निशंतजननायकान् ॥ शिविकां दुरतोदृष्टा ॥ कोर्यमेतिसाववीत् ॥ ६२ ॥ अम
 याभाषितं देवि ॥ नुपस्य प्राणवत्सजा ॥ एतिपृथीमहादेवि ॥ अबत्यान्नगनितीव ॥ ६३ ॥ कदाच
 नमया दृष्टं ॥ रूपमस्यासुयोवनं ॥ पश्य म्याहं वनव्याजा ॥ दितिसंचित्य संस्थिता ॥ ६४ ॥ पुरोवितो
 क्यवक्ति ॥ पृथीदेव्यं श्रीकानका ॥ केयवत्मानिरुध्याः स्तवदित्वाभद्रहस्तणि ॥ ६५ ॥ कयाचित्तयो
 षयाप्रोक्तं ॥ राज्ञीराज्ञेगुवल्लजा ॥ युष्मदागमनंदृष्ट ॥ मन्येसातत्र संस्थिता ॥ ६६ ॥ प्राकर्णतद्वचोदे
 व्या ॥ तत्रैव स्थायचिंतितं ॥ प्रणमंकारितुं स्वस्यसामा ॥ मिच्छतिसांपन्नं ॥ ६७ ॥ राज्ञीविशालनेत्राः
 पि ॥ ज्ञात्वा संस्थितिकारणं ॥ कोपेनैवं व्रवितीत्स ॥ जननांपुरतः सद्य ॥ ६८ ॥ प्रणमंमेनकुर्वन्सा
 जायते स्यासुतोयदि ॥ तदजा नाम्यहं सर्व ॥ मत्पूजं सागतत्वनं ॥ ६९ ॥ सपुत्रीजनयसे
 वशेषंचितगतापिसा ॥ सपुत्रीजनयेत्किं न ॥ पश्यंतिस्वेनचक्रुषा ॥ ७० ॥ इत्यौ ध्यायागमद्र
 ङी ॥ वाद्युद्यजिनमंदिरं ॥ संपुत्रजिनमानं म् ॥ मुनिश्चपिहितं प्रवं ॥ ७१ ॥ जराभरणं संसारं छेदिनं पा
 पनाशजं ॥ धर्मशर्मकरं सार्द्धं ॥ तं मयुं छंत्वा निश्चरं ॥ ७२ ॥ सप्राहैवं द्विधा धर्मे ॥ यतिगार्हस्थयमेद
 ता ॥ प्राद्योदशविधो धर्मा ॥ कृमाद्यैरुत्तमादिभिः ॥ ७३ ॥ दंनं पुजाचशीलं च ॥ योषधंचचतुर्विधं ॥ तैश्च
 नाश्रयमैषज ॥ शास्त्रं न प्रनेदतः ॥ ७४ ॥ पात्रापात्रद्विभेदेन ॥ तद्विधापरीकीर्यते ॥ पात्रं त्रिविध
 मुत्कृष्टं ॥ मध्यमं च जघन्यक ॥ ७५ ॥ स्वाध्याय ध्यानसंपन्नौ ॥ यो मुत्तगुणपातकः ॥ क्रोधमानादिभि

३

अप्रे-

३

१० संविं-

दंने-

स्वकः ॥ सपास्यादिहोत्रमः ॥ ७ ॥ संतुष्टेयः स्वदरेषु ॥ यवानुव्रतपासकः ॥ समादृष्टिगुरिर्भक्तः ॥
 सपात्रो मध्यमो भवेत् ॥ ७ ॥ व्रतहीने सुसम्पत्के ॥ जिनधर्मे महारुचिः ॥ सजघन्यो भवेत्पात्रो ॥ मुनि
 द्वैपरीकीर्तिता ॥ ७ ॥ सम्पत्के न व्रतेनौ ॥ नो गुरुदेवचिनिन्दक ॥ मिथ्यादृष्टिरपात्रोसौ ॥ अण्णतेतत्वद्
 शक्ति ॥ ७ ॥ निःफलं जायते यद्द्विजमुषरभुमिजं ॥ तद्दत्तमपात्राय दीयमानं महितत्वे ॥ ७ ॥
 एकवापि जलं यद्वा ॥ इति निवेदुमुत्तयोः ॥ प्रपात्रपात्रयोरनं ॥ तद्दत्तं कुरु मधुरतां ॥ ७ ॥ न नश्यति घृतं
 दुग्धं ॥ सुधपात्रनिवेसतां ॥ तद्दत्तपात्रविन्यस्तं ॥ स्वपात्रं नयति कुरुय ॥ ७ ॥ एककुपजलं पितं धेन्वा
 त्रिषण्णो जिना ॥ धेन्वा मृतं भवेत्पीतं ॥ फणीपीतं विषयं ॥ ७ ॥ बटवीजं यथा तुष्टं ॥ सुकेचैतनिवेशी
 तं ॥ वहुं विस्तरं तां याति ॥ पात्रदत्तं तथाशनं ॥ ७ ॥ विधिना न वने देन ॥ सप्तधा गुणं जाजिना ॥ दत्तापात्र
 यदतयं ॥ दं न महारमुत्तमं ॥ ७ ॥ प्रतिग्रहो अथ स्थान ॥ पादप्ररुतनाचनैः ॥ सत्प्रणमात्रियोगा
 न ॥ मुद्दिनिर्भवधविधि ॥ ७ ॥ प्रद्वभक्तिरलोत्तवं ॥ दयाशक्ति ॥ इमापरा ॥ विज्ञानं वेति सप्रैते ॥ गुण
 द्युत्तुकीर्तिता ॥ ७ ॥ वीतराजो भवेद्यस्या ॥ पात्रं लक्ष्मं मया धुना ॥ पुण्यवानहमेवेति ॥ सप्रद्वानिहोच्य
 ते ॥ ७ ॥ प्राचुक्तेर्वरपात्रस्यासन्निधौ व्यवतिष्ठते ॥ तदं हि सेवनां कुर्वन् ॥ साभक्तिपरीकीर्तिता ॥ ७ ॥
 ॥ प्रमुष्मादस्तिमेकर्या ॥ मस्त्रैदं नंददस्यहं ॥ ७ ॥ कार्यं प्रतिप्रयातिति ॥ कीटकारिन्धिलोक
 सन् ॥ गृहमध्ये प्रयत्नेन ॥ सदा तास्यादृश्यापर ॥ ७ ॥ सर्वमाहारमश्नाति ॥ ग्राहको बहुं भोजक ॥ इत्ये

यथ

६६

तत्रास्त्रियश्चिन्ते साशक्तिपरीकथते ॥ १ ॥ पुत्रदारादिभिर्देवि ॥ कतेपिनचकुम्पति ॥ यः पुनर्दे
 नकासेसौ ॥ इमावनिमिभएते ॥ २ ॥ पात्रायात्रेसमायते ॥ पुण्णदेशविशेषवित् ॥ ज्ञानवानस्य
 नवेहाता ॥ पुण्णैरेभिसमन्वितः ॥ ३ ॥ सौधुर्भैशानमादेइ ॥ ब्रह्मब्रह्मोत्तरादिषु ॥ कल्पेषुतेसुजा
 यंते ॥ मानवापात्रानिनः ॥ ४ ॥ सार्द्धमस्तरः कंन्याभिः ॥ किडुंतिसततंसुराः ॥ सुरेनम
 सुपयंतं ॥ शोणशोकविर्जिताः ॥ ५ ॥ सत्यात्रयपूटयात्रं ॥ स्वशतवाभक्तिपुर्वकं ॥ कु
 ष्टिमानवाकेचित् ॥ जायंते जोगभुमिजाः ॥ ६ ॥ अपात्रदंनानिनः ॥ केचित् ॥ अत्रावएव
 तिष्ठपि ॥ अंतर्दीपेषुजायंते ॥ लंगुतैकादिमानवाः ॥ ७ ॥ हिरण्यभुमिजो कंन्या ॥ दंनानिह
 विचरुणैः ॥ नदेयानियतस्मानि ॥ दुःखहेतुनिजभिनां ॥ ८ ॥ हिरण्यत्यात्रेचिंतास्या
 कुमनागमनादिषु ॥ मिमितं नवेन्मत् ॥ तस्मात्तत्रैवदेयते ॥ ९ ॥ बध्दरजिवाकृषनु
 र्वं ॥ पुर्विणीमिवसंस्थिता ॥ तस्मात्त्रयुज्यते ॥ जोएनं नमदेदित्रिविद्धि ॥ भुमिदं नंकदव
 न ॥ १० ॥ बंधनात्तदनात्रियं ॥ दुःखंजोर्जायतेयत ॥ तस्मात्त्रयुज्यते ॥ जोएनं नमदेदित्रिः
 ॥ ११ ॥ कंन्यायाजयतेराजो ॥ राजात्कर्मनिबंधनं ॥ कर्मणानंतसंसारो ॥ तस्मात्तदनवर्धनं
 ॥ १२ ॥ लक्षाहिरण्यदनादिन ॥ तृप्तीनैवास्तिदेहिनः ॥ अग्नेर्यथैधनैर्नास्ति ॥ नदित्रिश्चसरीत्यते ॥ १३ ॥ कंठे
 वृमानमुक्तस्य ॥ दिव्यानेसमुपस्थिते ॥ नकांरुजायतेतस्यो ॥ सस्यकाचिन्ननागपि ॥ १४ ॥ अंनदानपरंना
 स्ति ॥ दंनमन्यन्नहिततो ॥ प्राणिनादेहसताप ॥ नाशनात्प्राणधारणत् ॥ १५ ॥ दंनमिच्छसिचेदनुं ॥ दया

४

४

राताः
६ कथं

दनेयुपूर्वकं ॥ दंनं सर्वजनानंदं ॥ संसार छेदनकर्म ॥ ७ ॥ देहिनां मृतिभिरुणां ॥ प्राणान्योभु
विरहृति ॥ सनिर्भयोन्नवेद्यस्मात्कृगत्रिं च न पश्यति ॥ ८ ॥ रोगोणागविनाशस्मा ॥ दंनो
सेकुतः ॥ स्तपाततोभावेपवर्गस्य ॥ सौख्यदुरंतरं भवेत् ॥ ९ ॥ तस्मात्तदुत्तपात्रेभ्यो ॥ जेष्यं दीय
तेसद्य ॥ स्वयंभवति निरोजो ॥ रूपवान्भ्रमजन्मने ॥ १० ॥ साधुभ्यो दीयते शास्त्रं ॥ ते स्वयि त्वा स
शक्तिता ॥ आख्यायतेथवातेषां ॥ शास्त्रदानं तदुच्यते ॥ ११ ॥ विभर्तिसकलं शास्त्रं ॥ शास्त्रदानफलात्स
यं ॥ कृत्वा कर्मनिर्मुक्तं ॥ तन्मते शास्त्रतं पदं ॥ १२ ॥ कारयित्वा जिनेश्वरं ॥ सद्धिं च स्नापयंतिये ॥ चाचे
द्वाम्रसैर्नित्यं ॥ माज्यदुग्धादिजिस्रथा ॥ १३ ॥ पुज्ययंति च ये देवं ॥ नित्यं भूषयिष्यन्ति च ॥ पुजां दे
वनिकायस्य ॥ तं मते न्यजन्मनि ॥ १४ ॥ शीतं सुगति समौर्गं ॥ शीतं दुर्गतिनासजं ॥ शीतं किर्तिगुण
स्थानं ॥ शीतं मंगलस्य भुषणं ॥ १५ ॥ शीतेन प्राप्यते पुजा ॥ शीतेन गुणवानरः ॥ शिलमित्युच्यते सद्धि
॥ र्यत्र सव्रतरहृणं ॥ १६ ॥ देशवृतेन पुण्यार्थं ॥ भूषणं प्रादिषु पूर्वसु ॥ उपवासस्य दारुण्यं ॥ त्रिमुद्रामुनि
मागतः ॥ १७ ॥ नश्यत्यनुभक्तमनि ॥ संचितानि पुरात्मना ॥ माहात्म्ये नोपवासस्य ॥ तन्मते सौक्यं पदं ॥
॥ १८ ॥ श्लोक धर्मश्री प्रिहितः ॥ प्रवेण गदितं ॥ सुत्वानुरागाच्चिता ॥ दीक्षां प्रार्थयति स्म तं ॥
मुनिपति ॥ नत्वा पुर्नक्ति ॥ तेनोक्तं तनयो भवहृति ॥ तव ॥ त्वत्स्वामिना सत्तपा ॥ संतुष्टात्मगदं ॥ समेत
प्रथिवि ॥ देवि सुषेनासिता ॥ १९ ॥ ६ सुभयभाषा कविचक्रवर्तिश्रीमल्लिखेणसुरीविर

उरोग
रूपपात्रेः
भ्यो = २ उ
षधं दीय
ते =

परमवे =

११ पुर्वे =

भर्त्री सत्

र शीघ्र =
प्रश्निते
गृहं

चितायां ना गुरुभारयंचमिकथायां प्रथमसर्गा १॥ विधायतद्वनक्रिडा ॥ १ ॥ पृथिविदे विविना न
 पः नृणां तित गृहमागत ॥ पृषवांस्त दनाजमं ॥ १ ॥ यानं सहस्रकुटस्य ॥ तत्र सन्मूनिदर्शनं तेनेदी
 ष्वचः सर्वं ॥ तथा शज्ञो निवेदितं ॥ २ ॥ एकस्मिन्वासरेशत्रौ ॥ विप्रं तं वृषभं गृहे ॥ साशज्ञी स्वप्नमद्र
 क्री ॥ पुरयं तं दिवाकरं ॥ ३ ॥ तथा नृपतेत्येतं ॥ तेनोक्तं सुदं प्रिये ॥ यौवोवसति माह्वानं ॥ पृथो वसस्त
 लं मुनि ॥ ४ ॥ एवमुक्त्वा समागत ॥ जिनं नवा तथा मुनि ॥ तदुक्तं मुमुक्षुजासर्वं ॥ यदृष्टं प्रियया निरि ॥ ५ ॥ ते
 नारम्भातं भवेत्तु ॥ पुरवो वृषभदर्शनात् ॥ सत्रवेत्केवलज्ञानि ॥ रविदर्शनतो ध्रुवं ॥ ६ ॥ भवेद्विद्विनि
 धः पुनः ॥ साज्ञिज्ञानेन केन चित ॥ ज्ञायते साज्ञिरीयेवं ॥ प्रावदन्मग क्षाधिपः ॥ ७ ॥ साधुरेवं वृवि
 तिसा ॥ त्वानंदनवनेनृपः ॥ पुजितोऽसि सददेवै ॥ सिद्धकूटजिनालयः ॥ ८ ॥ उद्याटितुं न केनापि
 ॥ न केवाटो हि शक्यते ॥ तं समुद्याटयसेवा ॥ त्वत्सुतक्रमकुं विका ॥ ९ ॥ नागवाप्यस्मितवैवा ॥ सान्नि
 धौ जिनसत्पुनः ॥ तस्यापतसि नागास्तं ॥ धरंति शिरसा ततः ॥ १० ॥ वधाति मत्सरा संजं ॥ नीलजिर्घ
 त्रिधानक ॥ वशं करोत्सकः छेए ॥ दुष्ठाश्च नाम वाजिनं ॥ ११ ॥ साज्ञिज्ञानैरिभैर्ये ॥ सत्वं स्वप्नफलं
 भवेत् ॥ १२ ॥ कर्णं तस्मानं प्य ॥ प्राविशन्निमं दिरं ॥ १२ ॥ ततः सुरवेन तिष्ठंसाः ॥ संजातकतित्रिर्द्विनैः
 जर्जः श्रीवर्मणः युवाः ॥ स्तब्धं ग्या हरिणिदृशः ॥ १३ ॥ भृङ्गान्निताषाणं तस्याः ॥ पुत्रं पृथ्वीज्ञा भाजनं
 ॥ मिथ्यात्वं भावमां चष्टे ॥ तन्निष्ठिवनलदं ॥ १४ ॥ जन्ममृत्युजरा भावं ॥ त्रिवलिनं गउचते ॥ ततोऽनु
 तनयस्तस्या ॥ सुजनं ॥ केववासरे ॥ १५ ॥ देशेपुरेव भुयेन ॥ कारी तो वृहदुत्सव ॥ देना नाथजनाः स

५

५

रमृतिका =

वे ॥ प्रीणितः स्वर्णद्वयतः ॥ १६ ॥ प्रतापंधर ईसाखा ॥ इतास्मै महिभुजा ॥ वर्द्धते प्रसहं बाता ॥ शित
 पक चंद्रवत् ॥ १७ ॥ धत्रिका गालमादय ॥ क्रिडितुं जिनमंदिरे ॥ गतावा तयदस्या शक्ति वारो मुनि
 रगलः ततो वा तं समुत्तार्य ॥ प्रविष्टा वसतौ तैश्च ॥ रंगन शनैश्च नैर्बलो ॥ नागवापिज लेपतत् ॥ १८ ॥
 पतंतं नागवापितो ॥ बालमुद्रसत कृणत् ॥ प्रादरात्पूजितो नागैः ॥ सप्रारोप्यात्ममस्तके ॥ १९ ॥ दृ
 ष्ट्वा सुशर्भितां पुजां ॥ वहिर्निगतस धात्रिका ॥ बालमपेक्षमाना हि ॥ साजाता वदुःखिता ॥ २० ॥ व
 प्यां पतितमालोक्य ॥ तज्जनन्यानि वेदितं ॥ अत्वादिष्टौ प्रसमायात ॥ रुदंति नागवापिका ॥ २१ ॥ नि
 रैरुत्फर्णा नि साइंकी इतंतं निजात्मजं ॥ अगधर्षपिकामध्ये ॥ दृष्ट्वा त्मानं सुदुःखिता ॥ २२ ॥ जानुदघ्नं
 लंतस्या ॥ जातं बालस्पृष्टत ॥ राजाप्यागतकालत्र ॥ अत्वाकोलाहलधनि ॥ २३ ॥ निर्गतं नागवापितो ॥ दृ
 ष्ट्वा त्मीयसुतं मुदा ॥ राज्ञा समायात ॥ सिद्धं कुटं निरीक्षितुं ॥ २४ ॥ जिनैर्दपुजनं ॥ सुखास्तुतिशतैर्जनं राजा
 हर्षमगाह ॥ जैनं बिंबं मुदु मुदु ॥ २५ ॥ नागैः सुपूजितो यस्मा ॥ त्समाराप्यात्ममस्तके ॥ तस्मा नागकुमारोस्तु ॥ एष ई
 त्यवदन्नुप ॥ २६ ॥ ततो राज्ञा समं राजा ॥ स्वहर्मगतवानमुद ॥ यदुक्तं मुनिना पुर्वं ॥ सानिज्ञानमनुस्मरन् ॥ २७ ॥
 मध्ये पंचमवर्षस्य ॥ जैनो पाध्यायसंनिधौ ॥ जिनममर्चनुपेन ॥ पाठितुं ससमर्थितः ॥ २८ ॥ अक्षरं गणितं वै
 ज्योति कं लक्ष्मलक्षणे ॥ चित्रकर्मदिशास्त्राणि ॥ तेन ज्ञातानि लीलया ॥ २९ ॥ एकमेकिं नरीनाम्ना ॥ पुत्रीव
 न्यामनो हरी वीणा वाक्चं विजानाति ॥ ह्यको वनजर्विता ॥ ३० ॥ यः परीक्ष्या बयो विणा ॥ कथं मणे

३
 जिनमंदि
 रे

एकदशिका गत्यः ॥ नाम्नापंचसुगंधिनिव्यजिज्ञपरसुतावार्त्तसनामधे
 सुत्रपते ॥ ३१ ॥

जयन्तः ॥ इत्यसिं नवेद्भुता ॥ नोचे न्ने गृह्यते तपः ॥ ३३ ॥ प्रतिज्ञा मेव मा गृह्य ॥ हे सुते परी संस्थिते
कुमारस्यो अतां देव ॥ तयोर्वाद्यं परी क्रिते ॥ ३४ ॥ तेनाज्ञानं तस्मै न ॥ तयोर्वाद्यं परी क्रितं ॥ कथिते
वैतद्वियं ॥ वीणा वाद्ये तिसुंदरा ॥ ३५ ॥ राज्ञापुनरपितुक्तं ॥ द्वयोस्तदृश्यरूपयोः ॥ कथं तद्वीतिवि
ज्ञात ॥ माश्र्वं यमभवतते ॥ ३६ ॥ उक्तं तेन मया ज्ञातं ॥ वीणाया वादनरूपे ॥ अधोदृष्टिक लेषा ॥ विक
माणैः प्रजातया ॥ ३७ ॥ ततः पंचसुगंधिना ॥ विज्ञाय सुतयो मनः ॥ श्रीमन्नागकुमारयोः ॥ दत्तं कं न्या
द्वयं सुद ॥ ३८ ॥ अथ स्थानस्थमुपस्था ॥ केनाप्येवं निवेदितं ॥ मारयन्नागतो हस्ति ॥ जनयः मसमा
कृतिः ॥ ३९ ॥ वार्तामाकर्णतां राज्ञा ॥ श्रेयितः श्रीधरसुतः ॥ अशक्तं संवशिकर्तुं ॥ त्रिवाद्या वः
त्यनश्रुवान् ॥ ४० ॥ सुतं नागकुमारस्य ॥ मेवमाज्ञातवाच्यः ॥ मारयंतं जनं सर्वं ॥ बंधवं मत्त
वारणं ॥ ४१ ॥ गजबंधनशास्त्रोक्तं ॥ विज्ञानाभ्यासशक्तिना ॥ तेन नागकुमारेण ॥ समातं गो व
क्रिहृतः ॥ ४२ ॥ तमारुह्य ततो गवो ॥ नृपं नत्वा व्यजिज्ञयत् ॥ गूढं तु देवयोग्येयं ॥ भवतां भद्रकुं
रः ॥ ४३ ॥ वायावशिकृतो हस्ती ॥ त्वं गृहाणे त्वमुंधियं ॥ राजा योक्तं तमानंभः ॥ तं गृह्णित्वा गमदुं ॥
वार्यमाणं त्रुणं यं च ॥ दसस्योसवै वसिष्ठः ॥ यत्रेण देवो यत्रेण देवो ॥ तस्मात्तु देवो यत्रेण देवो ॥ दुष्टां च र
रूपालकैः ॥ दृष्टत्कारणं यत्रेण ॥ तेनैरिति कथ्यते ॥ ४५ ॥ पादेन हंत्यसौ मत्स्यं ॥ दशत्यासु नैव
तिन ॥ यंत्रेण दैत्यैः युद्धे ॥ तस्मात्तु दृष्टाय वजिने ॥ ४६ ॥ तद्दृष्टितं वचः श्रुत्वा ॥ विभुं च बहुबंध
ने ॥ इतस्ततस्तमारुह्य तेनाश्र्वसवः ॥ शिश्रुतः ॥ ४७ ॥ कृत्वा विजिज्ञयदुपं ॥ दृष्ट्वा च गृह्यतामी
ति ॥ सुपेनोक्तं मया दत्तं ते ॥ अमित्यग्रहिनसुतः ॥ ४८ ॥ अन्तरग्रमहादेवि ॥ ब्रुविति स्माभ्यनंदनं

५५

६

भद्रजी
तिहस्ती =
४४

धसति =

त्वनामनगरेदेशे ॥ किं दृष्ट्वा त्वं च जानते ॥ ४१ ॥ हा यतेन गरेदेशे ॥ पृथ्वी देव्याः सनंदनः ॥ वदुना
 कमिहोक्तेन ॥ कुरु त्वं स्वंगररुणं ॥ ४२ ॥ जनमुदितमाकर्ण ॥ सहस्रनटशंज्ञिनः ॥ धृताय च शता
 स्तेन ॥ श्रीधरेण तदरुणे ॥ ४३ ॥ एकदा गङ्गा दृष्ट्वा ॥ वनस्थं कुञ्चवापिकां ॥ सजलकीडनासक्त ॥ कुमा
 रस्त्रीयुगाच्चितः ॥ ४४ ॥ तेषां वरचुषादिना ॥ धृत्वा तज्जननेततः ॥ विशालनेत्रया दृष्ट्वा ॥ याति हर्मनिवि
 ष्टया ॥ ४५ ॥ त्वस्रियां पश्यन्नुयात् ॥ गच्छति जरसंनिधौ ॥ ४६ ॥ तेषु युक्तमाकर्ण ॥ राजा विस्मयतां गतः ॥ ४
 ७ ॥ निःसृतकुञ्चवापितो ॥ नमंते मानुपाद्ये ॥ राजा कुमारमात्मीक ॥ तज्जतिस्मात्प्रवृत्तेनां ॥ ४८ ॥ सुतायां
 वरचुषादिना ॥ दत्त्वा तेन समं गृहं ॥ गत्वा सुधेन संतस्थौ ॥ सुता श्रीवर्मभूयते ॥ ४९ ॥ एतत्प्रियां राजा ॥
 क्वेजतासिनि पृष्वान् ॥ कुञ्चवापिजलकीडा ॥ तयोक्तात्मतन्त्रैः ॥ ५० ॥ बहिरजं तु गृह्णात्मा ॥ कुमारो नैव दृश्ये
 त् ॥ कंठं नैव संखेया ॥ दिशत्कौगतवाभूयः ॥ ५१ ॥ बहिरागततां दृष्ट्वा ॥ जननिदुःखपुरिता ॥ पृष्वान्विस्मयं गत
 कुमारो दुःखकारणं ॥ ५२ ॥ तयोक्तं मुत्र भुयेन ॥ पंजरस्तुकोयमः ॥ कृतस्त्वं बहिर्यानं ॥ वारितं तन्मुःषितं ॥
 ५३ ॥ श्रीधरोऽप्रसूतस्तस्य ॥ रामादिष्वानवक्ष्ये ॥ तमेव प्रकटिकर्तुं ॥ मिहते मगधेधरः ॥ ५४ ॥ शकृत्तदङ्गुहनु
 णीमारुह्योतुंगवारणं ॥ शंखकाहसंतुयादि ॥ निघेषैरभ्रमत्पुरे ॥ ५५ ॥ भुवायं च महाराष्ट्र ॥ कोयमित्या
 वदन्भूयः ॥ देवनागकुमारोय ॥ मित्यनेनैव निवेदितं ॥ ५६ ॥ उर्ध्वं च महान् पुत्रो ॥ गृह्णातिः
 सारितस्तया ॥ राजा तच्च नमानिया ॥ भ्रातृगरे निवेशितं ॥ ५७ ॥ भ्रातृपुरं समागत्या ॥ सद्गुणं वर

वर्जितां ॥ दुःखिताजननिदृष्टा ॥ पृथ्वीं सन्नकोदितं ॥ ६५ ॥ तद्गणेन विर्गतं ॥ द्युतकी ॥ धा
 मकं ॥ गत्वा द्युतं नृपैसा र्द्धं ॥ क्राडित्वा जितवानृपान् ॥ ६६ ॥ ततः स्वगृहमागत्य ॥ जनन्यैव स्व
 युषां ॥ सदत्वात्मीयदत्तेन ॥ तत्र सौख्येन संस्थितः ॥ ६७ ॥ स्वस्थास्थानसमाधातान् ॥ युषान्
 युषा एवर्जितान् ॥ दृष्ट्वा पृथ्वीं सन्नकोदितं ॥ युषा एतं ककाराणं ॥ ६८ ॥ वयं नाजकुमारं ॥ निजि
 तादेव लितया ॥ द्युतं नृपैसहस्रतु ॥ तस्माद्भूषणवर्जिता ॥ ६९ ॥ सज्जो विस्मयं राजा ॥ तत्
 कृणेनात्मनंदनं ॥ प्रादुष्य द्युतमकीडा ॥ तेन सार्द्धं तदमुद ॥ ७० ॥ द्युतेन हारीतराज्ञा ॥ कोशमं
 गस्थयुषनं ॥ देशमादिषु कुर्वीणं ॥ कुमारस्थं यजिज्ञपत् ॥ ७१ ॥ एतावतामेद्युतेन ॥ पुर्यते देवसां
 प्रतं ॥ ईकत्कात्मनंदनं ॥ परद्वयसमर्पितं ॥ ७२ ॥ यद्गृहितं धनं राज्ञा ॥ तदनिवसमर्पितं ॥ तेनः
 नाजकुमारं ॥ स्वमातुर्निजहस्ततः ॥ ७३ ॥ श्लोकः ॥ राजा श्रीमज्जधधिपो ॥ निजतनु ॥ जार्थपुरं सुद
 रं ॥ तस्मै स्वस्य पुरं स्या ॥ संनिधिपदे ॥ तत्कारपित्वा दृष्टे ॥ तत्रासौ निजलीलया ॥ प्रतिदिने ॥ ताभ्यां पि
 याभ्यां समं ॥ किं ह्यनाजकुमारं ॥ नाम नृपतिः ॥ सौख्येन तस्मै सय ॥ ७४ ॥ इति मथनाप्राकविचक्र
 वर्तिश्रीमद्विषोसुरीविरचितायं नाजकुमारपंचमिकथायां द्वितीयः सर्गः ॥ २ ॥ देशेऽस्ति सुरसे
 नाश्वे ॥ उत्तरामधुरापुरी ॥ जयवर्मनपत्तस्यां ॥ जाया जयमतिप्रिया ॥ १ ॥ तयोर्वात्महाया लो
 ॥ सुतौ जातौ कलाविदौ ॥ अमदायातवांस्तत्र ॥ सुरिद्यमधराऊयः ॥ २ ॥ वंदिषुतं महिपाले ॥ गत्वा
 पुत्रसमन्वितः ॥ वंदित्वा धर्ममाकर्ण ॥ पृथ्वीं मुनिपुंगवा ॥ ३ ॥ मत्पुत्रौ द्वावपि श्रेष्ठौ सुरैकोटिभट्ट

७

७

विमौ ॥ स्वातापरस्पकिं च सौ ॥ किं खरा ज्यैवति षुते ॥ ४ ॥ तेनो कं साधु ना राज न ॥ स्वामिस्पदनयोर
 पि ॥ दृष्टि र्वा लस्य भावस्था ॥ यस्मान्न स्पति स प्र नुः ॥ ५ ॥ एनं दृष्टाम ह व्या तं ॥ कामदेवसमरुतिं ॥ याने
 छति न वेत्त स्याः ॥ पतिरस्यापि नि श्रयं ॥ ६ ॥ च तौ किं ते दृ शौ सा ता ॥ मिति वै रा ग्य सं षुते ॥ द त्वा वां ता य सा
 म्नां ॥ जयवर्मा गृह्णितपः ॥ ७ ॥ समर्प मंत्रिणे रा ज्यं ॥ दुष्ट वा क्य स ता बु नौ ॥ ई य तुः पा ट ति यु वे ॥ स्व म्य न्वेष
 ण त य रो ॥ ८ ॥ श्री वर्मा तत्र नु पा लः ॥ श्री मति तस्य व द्वा ॥ गणी का सुं दरी ना म् ॥ दु हि ता स्ति त यो र्द योः ॥ ९ ॥
 ॥ तत्र गत्वा यो य व ॥ ति ष्ट त स्ता व द म्य या ॥ दृ ष्टा रा ज त नू जा य ॥ सिं पु रा सं ह यो दि तं ॥ १० ॥ व य स्पे डै म य दृ
 षौ ॥ न रा व तं सुं द रौ ॥ एक खि न य न सा क् ॥ द म् म म क र धू जः ॥ ११ ॥ त तो ग वा कू मा र्गे ण ॥ पा णि का सुं दरी मु ट
 ॥ तं नि री क्ष म ह व्या तं ॥ वि द्वा म ट न सा य कै ॥ १२ ॥ ज्ञा त्वा वा र्ता मि मां स र्वा ॥ श्री वर्मा स्व सु तां द दै ॥ म ह व्या ता य
 सा नं दं ॥ पा णि गृ ह्ण ए पु ॥ र्व कं ॥ १३ ॥ त स्या श्र धा वि क् स पु त्री ॥ व्या ल स्तां परि णि त वा न ॥ ल ति ता सुं दरी सं हा ॥
 का म दे वां ग ना स मां ॥ १४ ॥ वि ज या टि पु रा दै य ॥ जि त रा त्रु र्म ही प त्नी ॥ पा ट ति यु वे मा वे ष्ट ॥ क न्या र्थं स रु षा
 स्थि तः ॥ १५ ॥ नि री क्ष यु द्वा सा मं गि ॥ ज ना नां त त्र य त ने ॥ व्या लो नु जं व वि ती स्मा ॥ सं स्था यै कं त स अ नि ॥ १६ ॥ उ य
 कार रु तो स्मा कं ॥ श ज्ञा का र्थं वि ना मु नौ ॥ श्रा प स्य स मु त्य न्ना ॥ कु र्म क थ मु पे र्हा णं ॥ १७ ॥ सि र षां द त्वा स मा गं छ ॥
 चु पा य जि त श त्र वे ॥ न गृ ह्ण ति स वे छि रं ॥ यु क्तं य त द्वि धा स्य ते ॥ १८ ॥ ग त्वां स द सिते नो कं ॥ पु र तो जि त वै रि णः
 प्र ति तो रं न णी त्वै वं ॥ शृ णु श्री वर्म च नू जा ॥ १९ ॥ श त्रा बु छा य वे जे न ॥ या सि वै न्नि ज मं ग तं ॥ जी वि ष्य शि त द

१२
 १३
 १४
 १५
 १६
 १७
 १८
 १९

रपेक्षित

रमरवात
3 व्यात

वैर

नो वेत्वं य मा लय मे व्यसि ॥ २० ॥ तर्क एः को पे ने ॥ ति ष्टं तं निजा सनात् ॥ तस्य पट्टि क या नु पं ॥ निज शत्रुं
 सबद्ध वान् ॥ २१ ॥ जित शत्रुं त द्य नि त्वा ॥ व्या ला जे तं स न्य र्हि पे त ॥ व्या लः श्री वर्म मु या ग्रे ॥ श्री वर्म बं दि स च
 ए ॥ २२ ॥ निवे द्य ग म नं स्व स्या ॥ म हा व्या ल स्य से ग म त ॥ निर्गु त्य पा ट लि पु त्रा त ॥ पुरं क न क फ ल नं ॥ २३ ॥ कु मारं
 दृ ष् वान् व्या लः ॥ पुर क ल्प वि नि र्ग तं ॥ त नै वं य ति ला ट स्थं ॥ त दृ ष्णुं गा ट दृ ष्य ता ॥ २४ ॥ त द्वी न ष्टं ज ना न् शो त्वा
 ॥ स्व दू स्य र्श ना ट पि ॥ प्र तो ना ग कु मार स्य ॥ व्या लो नु ज न म स्त कः ॥ २५ ॥ न्व त्या द से व नां क र्त्तुं ॥ मि हे दे व ति सा
 ब्र वित ॥ ए व म स्त्वि ति ते ने क्ते ॥ त स्य मं ग त व र्ग हं ॥ २६ ॥ वि स्म त्य तं गृ ह दारो ॥ गृ हं तं स प्र वि ष् वान् ॥ त स्यै वा
 मु त था नृ सो ॥ नृ त्वै का कि स मा स्थि तः ॥ २७ ॥ नृ त्या ना ग उ त्तो दृ ष्या ॥ बाल स त्त द्वा र हू का न् ॥ स न्न द्वा न् सा यु धा
 न् ॥ नृ णां कु त्र यो ति ती ष् ष् वान् ॥ २८ ॥ तै रू कं श्री ध र स्मै तो ॥ सह स्र म द्द सं ज्ञ का ॥ नृ त्याः पंच श ताः कु रा कु म
 रा हि नं चि त का ॥ २९ ॥ ए के न ते न स र्वे पि ॥ श्री ध र स्य प ट् त यः ॥ व्या से न ता ॥ ह्ना ण् दे व ॥ ह स्ति स्त्रं जे न मारिः
 ता ॥ ३० ॥ को ला ह सं स मा क र्ण ॥ कु मारो निर्ग तो ह्ने ॥ तं प्र श स्य ह्णं या व त् ॥ स त त्र च य व ति ष्ठे ॥ ३१ ॥ ता व
 द्द क र णं श्री ध रै र्हे यो ॥ यु दे मो यो नृ त्या नां ॥ म र णं श्री ध रो रु धा ॥ यु द्ध मा या त वान् क र्त्तुं ॥ कु मारे णा सं म त द्वा ॥
 ॥ ३२ ॥ वि हा या ग म नं त स्य ॥ नि ल य र्ब त ह स्ति नं ॥ स मा रु ह्ण स स न्न द्द ॥ कु मारो पि च सं स्थि तः ॥ ३३ ॥ नि वारि त्तुं त
 यो र्यु द्धं ॥ रा ज्ञा नि ज त नु ज यो ॥ नृ णां प्र ह्ति वं स्त त्र ॥ तं न यं ध र मं त्रि णं ॥ ३४ ॥ ज त्वा त त्र त यो र्यु द्धं ॥ नि वार्य प्रा प्त वा
 न् ॥ ए क स्मिं त न यो र्म ध्ये ॥ ग ते र्हे मं पु रा दि ति ॥ ३५ ॥ न यं ध र स्य त द्वा क्त्रं ॥ शु त्वा रा जा व्र वि दि ति ॥ निर्द्वा ट य पु रा छी

८

श्रीधरदुष्टमानसं॥३६॥ अंभयतिवेदेव॥ श्रीधरोत्रियतेकुधा॥ वनेनागकुमारोयं॥ पुण्यवानसुभगोपि
 च॥३७॥ युक्तंत्वमेवजानसि॥ नानैयोः कतहोयथा॥ तथाकुरु॥ त्वमितकृतं॥ जयधरमदिनुजा॥३८॥ नत्वानामकुः
 मारस्य॥ राज्ञायतप्रतिपादितं॥ तदुक्तंमंत्रिणतस्यातेनोभुपगमकृतः॥३९॥ जनन्याः पुरतो गत्वा॥ यदभूयेनकुमा
 रितं॥ आख्यातंतेनतसर्वं॥ द्विपुंयानंतथात्मनः॥४०॥ प्रिया-मांससमारुह्य॥ निलपर्वतकुंजं॥ नत्वायुश्रीमहादेवि
 ॥ निर्गतः पतनादसौ॥४१॥ पुष्पायजिविनिःपुष्यं॥ वणिग्निः क्रियविक्रयोः॥ गृहणंशरिकात्रिशा॥ यकृतत्रिजमिदि
 ने॥४२॥ उत्तरामथुरंषाया॥ देवदत्तागृहेवसत॥ तथातस्यकृतापुर्णं॥ प्राद्युर्णं चितसक्रियां॥४३॥ प्रायणं प्रति
 गच्छंतं कुमारं साध्यजिज्ञप्तं॥ देवान्यायपुरीमध्ये॥ आभ्रमकारणं विना॥४४॥ कन्याकुज्वपुराधिरो॥ जयवर्मानि
 धानकः॥ तप्रियागुणवत्यास्या॥ सुशीलानामतसुता॥४५॥ नियमानाधृतानेन॥ दुष्टवाक्येनसाहगात्॥ सुभु
 सिंहपुरेसाय॥ विनुत्याहरिवर्मणे॥४६॥ संस्थायापणसान्निध्ये॥ वंदेगेहेदिनंदिनं॥ प्राकोशं करोत्सत्रं॥ वारितस्ते
 नहेतुनः॥४७॥ तदकण्ठतस्त्रुणं॥ मयादपणसमुखं॥ तंविद्याधोषदभ्यायं॥ सुसीलाकरुणस्वनेः॥४८॥ त
 क्त्वाभोवयामिवां॥ मात्रैषिरितिचेतसि॥ इत्युक्त्वा रक्तकान्दहत्वा॥ इतवानात्तरक्तकान्॥४९॥ पदतिमृते
 माकर्णं॥ दुष्टवाक्योरुवा॥ समागत्यसंभतेन॥ सुदुर्दं कृतवानृतं॥५०॥ इतोव्यालसमायातो॥ जतंनितं गिरिदियं॥
 पाययित्वाडुतंतत्र॥ सुत्वाकोलाहत्तधूनि॥५१॥ स्वनामग्रहणत्ज्ञात्वा॥ दर्शनाश्चात्मनप्रभुं॥ दुष्टवाक्यरत्नमानं
 म्य॥ कृमस्वेत्युक्तवान्॥५२॥ दुष्टवाक्यंतोनिवा॥ सजयंधरसन्निधौ॥ नामयित्वात्मवृत्तं॥ व्यालसस्यन्यदेर
 यत॥५३॥ कन्याकुज्वपुरेशस्य॥ सुतामामोचतां वतान्॥ सुसीलां प्रादिणोतस्य॥ हरिवर्ममहिपतेः॥५४॥ तथैक

३ प्रंजीकार
 =

२

स्मिदिनेशरवी **॥** द्वीणा स्क धनिवेशितान् **॥** गच्छतो नगरी वाद्ये कुमारो नवयौवनान् **॥ ५५ ॥** आद्राप्यतेन सपृष्ठा
॥ कस्मादेशात्समागताः **॥** कुत्रगंतुं सन्निहेरन् तत्रैके नैवमुच्यते **॥ ५६ ॥** देशः कास्मीरसंज्ञोस्ति **॥** कास्मीरं नाम प
 तनं **॥** नंदस्तत्र महिषा लो **॥** धारिणि नाम तपिषा **॥ ५७ ॥** तत्सुता भुवि रस्यंत **॥** नाम्ना त्रिभुवनादिना **॥** रक्ता तातया वयं
 भुष **॥** वीणा वाद्यैर्निर्जिताः **॥ ५८ ॥** यत्रने सुप्रतिष्ठा द्वे **॥** शको नाम महिषाति **॥** भार्या विनयवत्य रव्या **॥** कीर्तिवर्मा
 तयोरहं **॥ ५९ ॥** निशम्पवचनंतस्य **॥** कति निर्वासरै रगान् **॥** नंदेनानंद चित्तन **॥** स्वपुरं सपृवेक्षिता **॥ ६० ॥** वी
 णा वाद्यैर्निर्जित्य **॥** सुखेन परिणितवान् **॥** तेनैक स्मिदिने दृष्टे **॥** वणिगा स्तानमध्यग **॥ ६१ ॥** ततस्तं पृष्ठवाने
 वं **॥** नवता भ्रमता भुवि **॥** किमाश्चर्यमहेदृष्टं **॥** दृष्टेनेति जल्पितं **॥ ६२ ॥** सै **॥** खि **॥** त्वा **॥** क्रो **॥** शति **॥** म **॥** ध्यो **॥** द्वे **॥** वसत्याः
 प्रत्यहं पुरः **॥** भुमिती लक संज्ञार्य **॥** कश्चिद्भ्रम क कानने **॥ ६३ ॥** तत्र नंदत्तजो धृत्वा **॥** कास्मीराटपि निर्ज
 तः **॥** संघ्राप्य रम्यकारणं **॥** जिन हर्म्यमगात्सौ **॥ ६४ ॥** जिनं मर्म्यसंस्तुत्या **॥** यावत्तत्रैव तिष्ठति **॥** तेनाक्रोश
 ध्वनिस्तावन् **॥** मध्ये द्वे भुभ्रता सुतः **॥ ६५ ॥** पृष्ठांस्तं समा **॥** द्रव्य **॥** कस्त्वमा क्रोशकारणं **॥** बुद्धिहितेन सं
 श्रुतं **॥** व्याधो हं रम्यका द्दयः **॥ ६६ ॥** भार्या मनुजवना स्ते **॥** मदीयां निमरा कूसः **॥** शुभयां का लपुर्वा
 यं **॥** तां विधृत्य वलात्सौ **॥ ६७ ॥** तामेत्वं दर्शयेत्युक्ते **॥** व्याधेनोक्तं विभ्रम्यहं **॥** दुरतां दर्शयामीति **॥** दर्शि
 तातेन सागुह **॥ ६८ ॥** प्रविष्टस्तत्र गत्वैकः **॥** तं दृष्ट्वा श्रीमरा कूस **॥** नत्वा देहि ममादेशं **॥** देवेत्येवं व्यजिह
 पत् **॥ ६९ ॥** तेनोक्तं प्रवतां द्विषुं **॥** व्याधस्पत्वं समर्पयि **॥** ईत्युक्ते तां सभानिध **॥** तदग्रे धृतवानसौ **॥ ७० ॥**
 चंद्रहासाद्दयः स्वङ्ग **॥** शैव्या कामकरंडका **॥** समर्पिता तदा तस्य **॥** खरितं नय चेतसा **॥ ७१ ॥** सनिःसृत

५

उतिभुवन
नामकेन्या

ए

तस्य स्यात् ॥ आद्यं पृष्ठं तिकैः कुं ॥ दर्शिता तेन दुरेण ॥ खि त्वा कांचन सद्गुरा ॥ १०२ ॥ तत्र गत्वा प्रविष्टो सौ ॥ तं दृ
 श्वा द्वारि पात्नीका ॥ स्वर्णं कुं संसमादु त्या ॥ पादं प्रका त्यस्य नमत ॥ १०३ ॥ चतुःपुर्वाः सहस्रांताः ॥ दि व्यं रं क
 संस्थितं ॥ त्वनिमित्तं मये ह्यनि ॥ गृहाणे त्येव मद्रवित् ॥ १०४ ॥ पृष्ठं तस्मिन् कु मारस्ता ॥ हेतुना केन संस्थि
 ता ॥ उक्तं सुदर्शना देव्या ॥ द्वाररक्षिक यातया ॥ १०५ ॥ रूप्या द्वौ दक्षिण त्रेण्य ॥ मलका पुरना मनि रवजो वि
 द्यु ॥ त्यभस्य स्या ॥ भार्या च विमल यत्ना ॥ १०६ ॥ जितशत्रुस्तयोः पुत्र ॥ खि त्वा स्यांते न साधिता ॥ वर्षेर्द्वादश निर्वि
 द्या ॥ गुहा यं जपसे मतः ॥ १०७ ॥ आकाशगामिनि विद्या ॥ प्रादित्वै कहे लया ॥ विद्या चतुः सहस्रांताः ॥ सिद्धाः ॥
 श्रीजितवैरिणः ॥ १०८ ॥ सिद्धादि विवरंतायां ॥ मुनिसुव्रत योजिनः ॥ गुहा यं के वल ज्ञाने ॥ जाते तत्र गताः सुराः ॥
 ॥ १०९ ॥ सुरभैरि ध्वनि युत्वा ॥ विद्यातामव लोकनी ॥ ज्ञा त्वा गच्छ त्वमित्क क्वा ॥ प्राहिणे नत्र रेवे चरः ॥ ११० ॥ ज्ञा त्वा गम
 तया प्रोक्तं ॥ भैरिवादन करणं ॥ जितशत्रु रगा तत्र ॥ वंदि त्वा जिनु पुंग वं ॥ १११ ॥ वंदि त्वा कर्ण सधर्म तेन श्रीजितशत्रुणा
 ॥ जा वैरग्य नावेन ॥ तं न्वा प्रार्थितं तय ॥ ११२ ॥ ततो स्मा चिरि रितिये क्त ॥ मस्मान् संसाध्य कष्टतः ॥ त्वथा नास्मत्क लंप्राप्तं तद
 द्विजुं नदी यते ॥ ११३ ॥ अस्मध्वन मुह्यं च्वा ॥ वां ह्नु सितयो यदि ॥ कस्य कु मे वि यं से वा ॥ मित्यार वा यषु गृह्यतां ॥ ११४ ॥ तेना
 स्माकं समारवात् ॥ पृष्ठा के वलिनं जिनां ॥ सेवाना ग कु मारस्य ॥ युयंतस्य करिष्यथ ॥ ११५ ॥ गुहा यं स्वर्ण पुर्वाया ॥
 ॥ मस्यामे वा गमिष्यति ॥ श्रीनेमि ती र्थ कृ क्वा ले तस्मात्त्र वयं स्थिताः ॥ ११६ ॥ कार्यं का ले स्मृते स्मानि ॥ किं प्रयु यं स मे
 ष्यथ ॥ स्वात न्यं ता वट त्रेति ॥ कुमारे निर्गतस्ततः ॥ ११७ ॥ पुन र्वा धंत मा श्वर्यं ॥ पृष्ठा न्तेन प्राधितं ॥ वसस्यु नरटी ग्नजो
 ॥ वेता लोस्ति नयानकः ॥ ११८ ॥ तत्र गत्वा त मा वीक्ष्य ॥ वेता लं कृ त्रि मा कृ तं ॥ वंचयि त्वा सत द्वातां ॥ पाद मा कृ ष्य मती
 तः ॥ ११९ ॥ तस्या धो नि धिर भा नां ॥ राशि मा वि द्य श्रासनं ॥ दु त्व ये वा स वा च य ते वां ॥ कु मार तु ष्म न सः ॥ १२० ॥ अ

ररक्षस-

कनकगुफा
यां =

कुमार =

गन्धयुग्ते गता लं स्त्रानं सप्रमुने धेः ॥ दत्तवान्वाचयित्वा सौ विद्यास्तत्रिधिरक्षणं ॥ १ ॥ यः पातय
 ति वेता लं रत्नानां सप्रमुने धेः ॥ दत्तवान्वाचयित्वा सौ विद्यास्तत्रिधिरक्षणं ॥ १ ॥ व्या तेन सप्रिया म्नां च ॥ मु
 त्वा प्रहसिताननः ॥ प्रागञ्च नदुरतो दृष्टे ॥ द्वादशादित्या दीप्तिमान् ॥ २ ॥ जिनमानं म्यनिर्गत्या ॥ ततो रम्यककानना
 त् ॥ गिरिकुट परं गच्छन् ॥ वटवृक्ष सट्टृ वान् ॥ ३ ॥ गत्वा तत्रोपविश्या सौ ॥ या वं वन्निष्ठस्य धस्तरो ॥ प्ररो हस्त कृण्णदे
 वा ॥ तावत्तस्मान्निर्गता ॥ ४ ॥ सतत्र ली लया देव्या ॥ क्रिडं कुर्वन्निष्ठता ॥ तदैवा गत्यत्नं नवा ॥ वनया तो वज्रियत ॥ ५ ॥
 ४ ॥ देवास्मिन्नेव देहे स्मिन् ॥ गिरि हटपुरं महते ॥ तस्यतिर्वनरा जा ख्ये ॥ वनमा लावत त्विथा ॥ ६ ॥
 तयोर्लक्ष्मी प्रतिपुत्रि ॥ स्वरूपगुण शालिनि ॥ एकयत त्पितापस्य ॥ अविधिज्ञानि नं मुनि ॥ ७ ॥ नत्वा
 सुत्वा चतं भक्त्या ॥ पृष्ट्वा मुनिपुत्रो व ॥ भविष्यति वरको वा ॥ मत्पुत्राः कथयेति तं ॥ ८ ॥ यस्य संदर्शनात्
 त्रिस्थितस्य वटशरदिनः ॥ प्ररोहाः निःसरिष्यति ॥ सत्रवेदिनि सो वटत् ॥ ९ ॥ तदैवा दे सपुसो हं ॥ मां
 णार्थं निरूपीतः ॥ तेनेति ध्वजह सो गात् ॥ स्वामिने तं निवेदिन् ॥ १० ॥ निवेदिते ततस्तेन ॥ तमानिय पुरं मुद
 ॥ विमुत्या दत्त वां सखी ॥ वनराजो नि जा त्मजां ॥ ११ ॥ तेने कश्च मुनिदृष्टे ॥ तत्रै को जय संज्ञकः ॥ प्रं यो विजय
 त्या क् ॥ स्तौ नत्वं सपृष्टवान् ॥ १२ ॥ कश्च वनराजो मे ॥ संदेहे कु दि कृतो ॥ कथ्यता मे तिते नो क्तं ॥ मुनि नो जय सं
 ज्ञिना ॥ १३ ॥ अमुष्य वनराजस्य ॥ र्घदः पुंडुवर्द्धने ॥ पुरे सो मप्रजो राजा ॥ सं प्रतमेव तिष्ठति ॥ १४ ॥ पूर्वपि
 ता महेन स्य ॥ वनराजयिता महः ॥ निशरितयुरातस्मा ॥ तेने त्कारितं पुरं ॥ १५ ॥ निशम्य वनराजस्य ॥ शौ सैने ॥ व
 नसं स्थितिका रणं ॥ यतिद्वयं समानं म्य ॥ निजवास मगाद सौ ॥ १६ ॥ उत्की लिते शिला र्थं ने ॥ वनराजस्य शा स
 नं ॥ यादृशं मुनि नो दिष्टं ॥ तेन दृष्टं च तादृशं ॥ १७ ॥ ततो व्या तसमा डु य ॥ तं सो मप्रने सं नि धौ ॥ मु ण्प्रहित वान्

१०

१०

३ सोम प्रम
स्य =

उपेक्षित

सत्रासगत्वेवंवा एतं ॥ ८ ॥ जयं धरसुतेनैवं ॥ भणीत्वाहं विसर्जितः ॥ वनराजपुरं यत्का ॥ द्विप्रमन्यत्रगम्य
 तां ॥ ९ ॥ तद्दिरोदी प्रकोपेन ॥ योक्तमन्मायकारणं ॥ सहतेतस्यितातस्या ॥ सहकस्मादहंवदः ॥ १० ॥ भद्रश्चे
 त्स्वयितु ॥ पार्श्वं किं नतिष्ठतीत्यनुः ॥ प्रतिदेशं परी न्रुम्या ॥ दुष्टत्वं किं नमुं वति ॥ ११ ॥ तज्जल्पितं समाकर्ण ॥ क्य
 तः सोमप्रनूरुषा ॥ वद्वत्सस्वामिसानिच्यो ॥ याहिं एणे द्वेखवाहकं ॥ १२ ॥ हो क ॥ दृष्ट्वा गद्दनराजनुय
 सहितो लेखं मुदतक्के एणतू तत्र श्रीमतिपुंडवर्द्धनपुरे सोमप्रने न्रुमियं तं प्रोवाप्य समास्थितो ॥ पुणनिधि
 र्त्सद्ग्रीमति संयुतो ॥ गत्वा सौघमा ध्रुमुनिंद्रनिकटो दी क्तं समापनेवान् ॥ १३ ॥ सुत्रय भाषा क विचक्रव
 तिमि द्विषे ए सुदी विरच्य तां श्री नागकुमारपंचमिकथा यां नृति य सर्ज ॥ १३ ॥ अथास्ति नु वि विरवा
 तां सुप्रतिष्कपतनं ॥ जयव्रमान्य सत्र ॥ जयमतिचतस्रिया ॥ १४ ॥ अष्टे द्यान्नेद्य नामानौ सुतो जातौ तयोर्द्वयोः ए
 कदयात वा न्स्त्र ॥ संघतः पिहिताश्वः ॥ १५ ॥ प्रागमदं टिनुं साधुं ॥ जायुवसमन्वित ॥ शानं मधर्ममाकर्ण
 ॥ योगिनं तं सपृषवान् ॥ १६ ॥ नुत्वा न्रुयौ परस्परौ ॥ जिवतो वात्मनः पदे ॥ सुखेन भक्तुतौ राज्ञां ॥ कुर्वते मेवदप्रभो
 ॥ १७ ॥ यः सोमप्रजरानां पुंडवर्द्धनपतनात् ॥ निर्घाटयिष्यति स्वामि ॥ भवेद्भुयानयोरपि ॥ १८ ॥ निशम्य वचनं रा
 ज्ञा साधुना साधुना धितं ॥ एष्यथमपुत्राय ॥ दत्त्वा दिक्कं महितवान् ॥ १९ ॥ इतः सोमप्रने साधुः ॥ क्रुत्वा कित्तपुरं ग
 तः ॥ नत्वा तं पृषवं तौ तौ ॥ दी क्तं ग्रह एकारणं ॥ २० ॥ अं न्येन साधुना योक्तं ॥ पुंडवर्द्धननुमियः ॥ एष नागकुमारे
 एण पुरा निःसारितो ह गत ॥ २१ ॥ तच्छ्रुत्वा नंदविता म् ॥ पुरं श्री पुंडवर्द्धनां ॥ नृत्यतां प्रतिपद्येते ॥ गत्वा नम्य प्र
 मुं निजं ॥ २२ ॥ अर्थानां दिवसे पृष्ठा ॥ स्वसुरंततपुरादसौ ॥ विनिर्जत्यवनं प्राय ॥ नाम्ना जालांतिकाक्षयं ॥ २३ ॥

सोमप्र
ने =

निमुरवतस्ते ॥ वंडपद्योतनस्यसः ॥ श्रीमतीयांनिमुषीमुत्वा ॥ वद्वस्तेयुधैरिणः ॥ ३० ॥ जायं धरिस्ततसर्वान् ॥
 प्रादिणो त्वरितं मुय ॥ प्राणियता नृदृटे वद्वान् ॥ सामस्यदरीव ॥ मण ॥ ३१ ॥ इत्वातान्वेदिशायां ॥ निक्षिप्यनिमु
 खंपुरात् ॥ गत्वा नियपुरं राज्ञा ॥ तस्मैकं न्यासदत्तवान् ॥ ३२ ॥ उर्जयंते गिरीतीर्थं ॥ विदितुंगतवान् सौ ॥ श्रीमन्नेमिजिनेंद्रस्य ॥
 नत्वा जायं धरिर्नृपः ॥ ३३ ॥ ६ तो वत्सा निधेदेरे ॥ केशं विसंज्ञिकापुरी ॥ तस्यतिः मुनचंद्रखः ॥ तत्रायावसुभावति ॥ ३४
 ॥ तयोः सुताः समुत्पन्ना ॥ सप्रकामांगजासमाः ॥ प्राद्या स्वयंप्रानामा ॥ सुप्रभाकनकपुजा ॥ ३५ ॥ चतुर्थिखर्णमालाख्या ॥ तत्राने
 दचपंचमि ॥ पञ्चश्रीचनवेत्यधि ॥ नागदत्तावसप्रमि ॥ ३६ ॥ रूप्यादौ दक्षिणायणं ॥ रत्नसंचयपत्रनात् ॥ स्वजेन मेधवा
 हेन ॥ सूक्तोद्घाटितो ह गतः ॥ ३७ ॥ तेन इत्थं युरं नाम ॥ कैशं विसंज्ञिचौपुरं ॥ कारयित्वा ततस्तस्ते ॥ रेचरेत्यंत दर्यवान् ॥
 ॥ ३८ ॥ कश्चर्यार्थिताः कन्या ॥ मुनचंद्रमनेकशः ॥ पृथक् प्रसरो मुत्वा ॥ तजघान रवगोनृपः ॥ ३९ ॥ विधृतास्तेनताः कन्यास्त
 निरुक्तमिदं वचः ॥ नार्यास्तस्यत्र विख्यामे ॥ यः सुकंठविना रुत ॥ ४० ॥ स्वजेनात्यंतरुष्टेन ॥ काशगरे विधारिता ॥ नयागा
 दैवसंयोगात् ॥ नागदत्तांर्जिका लयं ॥ ४१ ॥ हस्तीनागपुरं नामा ॥ विषये कुरुजांगले ॥ प्रजिचंद्रे नृपः तत्र
 ॥ मुनचंद्रनृपानुजा ॥ ४२ ॥ तत्र गत्वा तथारमात् ॥ तस्यतत्रागदत्तया ॥ तच्छ्रुत्वा प्रादिणे ॥ ध्वे संकुमारस्य
 कृणादसौ ॥ ४३ ॥ उर्जयंतासमायातं ॥ दृष्ट्वा तं लेषवाहकैः ॥ क्षिप्रौ लेषः ततस्तेन ॥ तत्क्षेपार्थं विधारितः ॥ ४
 ॥ गत्वा गिरिपुरं तत्र ॥ मौसमापृष्यततपुरात् ॥ मुनचंद्रपुरं यय ॥ सो निचंद्रे पितसुरं ॥ ४५ ॥ तत्र स्थित्वा ततो दुतं
 ॥ प्रादिणे तस्य दूतिकं ॥ गत्वा यत्स्यामिनायोक्तं ॥ तत्र गत्वा निवेदितं ॥ ४६ ॥ तच्छ्रुत्वा कुद्वितन ॥ रेचरेण दु
 रात्मना ॥ प्रोक्तं कोमोचयेत्कन्याः ॥ किं स्मृतकालं ॥ नो गिना ॥ ४७ ॥ एवमुक्त्वा स्वजो योश्चि ॥ संस्थितो युद्धरेतुना ॥
 ॥ ६ तो गत्वा वददूतो ॥ यत्र रेचरं भाषितं ॥ ४८ ॥ स्मृतेनागकुमारिण ॥ विद्याः सर्वाः समागतं स्थित्वा कारो रुतं सु

निर्दिष्टि
तः =

ससुरसं

उनागकु
मार =
सुकंठस्य

द्वं श्वे चरेण समंततः ॥ ४१ ॥ खड्गे न चंद्र हासेन तेन हवा समारिता ॥ सुकंठो जात कोयेन ॥ कुमारेण एणं गणे
 ॥ ५० ॥ तस्युतो वज्र कंठ स्वः ॥ निर्वोरल संव यं पुरं प्रवेश्य निद्धि ॥ मेघ वाहन रवे चरं ॥ ५१ ॥ चंद्र
 प्रभां निचंद्रस्य ॥ सुता सप्त चकं न्यकाः ॥ अत्रु जा वज्र कंठस्य ॥ रुक्मिणी च विवाहित ॥ ५२ ॥ ततो नागमु
 मारेन ॥ हस्ति नागपुरे स्थितं ॥ नजता नीषु भोगं ॥ तानि स्त्रीनिः सप्तं सुर ॥ ५३ ॥ पारा देहो स्त्रिविरवा
 ता ॥ नगरि मथुरा द्वा ॥ अस्तितत्र महि पात् ॥ संहया मेघ वाहनः ॥ ५४ ॥ जय लक्ष्मी प्रिया तस्य ॥ वसुव
 यंत सुंदरी ॥ श्रीमत्या रवा ॥ तयोः पुत्री ॥ प्रति हां सा कशोदिति ॥ ५५ ॥ नत्से मृदंग वाद्येन ॥ यो मारं जयति ध्रुवं
 स एव मम नर्ता स्या ॥ नी न्ययेति स्थिता वसा ॥ ५६ ॥ नद्वा त्रिका सुता कां ॥ लता का मंचने छति ॥ ह्युदंतं मद्रथातः ॥ सुत्वा
 गान्धु रापुरी ॥ ५७ ॥ मेघ वाहणं युयस्य ॥ कां मां को न ग नि सुता ॥ स कोटि नट आगत्य ॥ मां मां तां वाचते स्म सः ॥ ५८ ॥ ददौ क
 मलता तस्मै ॥ तं ने छति वने नसा ॥ नियमा ना मद्रथातं ॥ दृष्ट्वा शक्ता वसुव च ॥ ५९ ॥ उंचे मारं हर देति ॥ मद्रथा व्याल स दंतिकं
 ॥ गत्वा रे मुच मुवे मां ॥ क मा मिति व मा ए सः ॥ ६० ॥ मोचयिष्य सिद्धे च ॥ मुंचा मिति मद्रथा ॥ का मां कः रव ड्वा एण्य ॥ सु
 त्वास न्नु रव माय यौ ॥ ६१ ॥ तयोर्महति संश्रुमे ॥ जाते चिस्तरं नत ॥ का मां कं तं मद्रथा लो ॥ नद्या नट्ट घाततः ॥ ६२ ॥ ततो न्रीत्या स
 मागत्य ॥ मेघ वाहणं युमिथः ॥ मद्रथा तं गृहं निवा ॥ न लौक मल तं ददौ ॥ ६३ ॥ तवै वच मद्रथात् ॥ सया कां मलता रवया ॥ भोगानं नुच
 वन् सार्द्धं ॥ सुषे ना स्था दितः पुनः ॥ ६४ ॥ अवंति सड्को देशः ॥ तत्रा स्यु ज्यु नि युरी ॥ जय से नो सि नु पा लो ॥ जय श्री स स्व व से ना ॥ ६५ ॥
 मेन कित द्वयोः पुत्रि ॥ पुत्रां सं कां म स नि नं ॥ ने छति ॥ अंतं वि ॥ तित तो वा त्रा ॥ सुत्वा सौ न युरं गतः ॥ ६६ ॥ मिति व्वा प ए म ध्य स्था न् ॥ तो
 का ना वी ह्य मे न की ॥ पृ छति स्म जनं तत्र ॥ कि मे तं दिति कौ तु कं ॥ ६७ ॥ सारा कृतिं न रं लोकाः ॥ पुरं प्रतीत्य नं यो दितं ॥ सा पहा सं य कु वंति ॥
 तं दृष्ट्वा म गृहं गता ॥ ६८ ॥ आ वयोः पुत्रुरेकः स्या ॥ दिति सं चिं स चेत सि ॥ मद्रथा तः स मा या तो ॥ हस्ति ना स्व्य पुरं तद ॥ ६९ ॥ स्वजे श

पुत्री =

वृतांत =

१२

१२

नूतनं त्वं निवेद्य जगत्कारणं पट्टे नाजकुमारस्य रूपमातिरव्ययात् ॥ १० ॥ इति श्रुत्वा ततस्तथा ॥ स्तान्नावा रूपमोहितं
 पुनरागतं तं त्वं कुमारं तदृष्टवान् ॥ ११ ॥ कोयं कस्मात्समायात ॥ इत्युक्तेनेन नुभूजा ॥ व्यालेनैवं युनः प्रोक्ता मेघदेवममं नुजः
 ॥ १२ ॥ उज्जयिन्याः समायात ॥ सेवाथित्वत्पदं बुज ॥ इति श्रुत्वा कुमारो गान् ॥ मुदं चेतस्मिन् ॥ १३ ॥ श्रुत्वा तं मेन किं वार्ता ॥
 इत्या तनिवेदितां गत्वा नाजकुमारो सौ ॥ तापुनः परिणीतवान् ॥ १४ ॥ निवेदितं कुमारस्याते नाम्नि दिवसे पुनः ॥ मुदं जं
 वाटिसु नृत्ये ॥ श्रीमत्याः कोपिन कृमः ॥ १५ ॥ मथुरारत्नं युंरी गत्वा ॥ नर्तयित्वा नृपां गजां ॥ रं गे मुदं वाद्येन ॥ श्रीमतिं पर
 णीतवान् ॥ १६ ॥ अथ कश्चिन्समायाते ॥ वणीं गुतरं देसतः ॥ तं दृष्ट्वा पृथ्विस्मैवं ॥ किं दृष्टं कौतुकं त्वया ॥ १७ ॥ तेनोक्त
 मेकं दृष्टं ॥ शुभितितकनामनि ॥ द्विपेवारिधि मध्य खे ॥ हे मे जैन लयपुरः ॥ १८ ॥ ॥ हस्तिवाको शं प्रकुर्वति ॥ क्वं यामं
 चरता अपि ॥ नित्यं मध्याह्ने वेत्सया ॥ कारणं नैव वेदां ॥ १९ ॥ अनिता स्तेन संस्मार्य ॥ विद्याः सर्वा तं ॥ ताः स
 माजस्य तं निःसुः ॥ स्थानं तत्र तदीश्रितं ॥ २० ॥ व्यातादि निर्जनैः सार्द्धं ॥ गत्वा वसति कांततः ॥ जिनमभ्यर्च्य संस्तुय ॥ स्थित
 स्तावदिति श्रुतं ॥ २१ ॥ अमराशेन वासिद्धः ॥ गंधर्वाय कुरु कुरु सा ॥ विधृता वायुं वेगेन ॥ शृणुता न्याय घोषाणं ॥ २२ ॥ अ
 क्रोशामि दृशं श्रुत्वा स्वयमाहुः यक न्यकाः ॥ पृथ्वातेन तत्ते वाटिनः ॥ नाम्राधरणि सुंदरी ॥ २३ ॥ पृथ्वीती लक संज्ञा यांति
 रको स्मसिता स्वगः ॥ वायुवेखगो ह्यस्म ॥ जननि शत्रुपुत्रकः ॥ २४ ॥ पार्थितो स्मस्यतातेन ॥ देहि मैक न्यका इति ॥ अ
 स्मान् तस्मै विरूपाय ॥ इत्युने छति मस्यिता ॥ २५ ॥ गत्वा साधित वान विद्यं ॥ राक्षि सिंबहु त्रिदिशैः ॥ सतविद्या वतेनासौ ॥
 तातं मारित वानुधि ॥ २६ ॥ परणीतं तस्तेन ॥ या रूद्रं पुषु वेतसा ॥ अस्मानिः प्रोक्तं मस्माकं ॥ शबरस्त्विच्छीर्ष लोवकः ॥ २७ ॥
 वायुवेगे जगदैवं ॥ वणमासा अंतरे ममा ॥ प्रतिम हंसमनिय ॥ मत्सार्द्धं शोधयिष्यथः ॥ २८ ॥ एवमुक्त्वा ततस्तेन ॥ निक्षिप्त
 वंदिसन्नानि ॥ तथारक्ष महरक्षौ ॥ दावप्यास्मत्सहेदशौ ॥ २९ ॥ निवेदितं तं याशुर्व ॥ द्वा तडे हर कं कान् ॥ गत्वा

३३ रूप
 य-
 रं गामे

महं-
 २ छेदक-

१ कन्या
न्या =

१३

१ सर्वज्ञ =

तासां ततर कौ मखा ट कारु मंडले ॥ १ ॥ ॥ प्रासा मुटं तै मा कर्ण ॥ वा यु वे ज र व जो रु वा ॥ वा यु भा र्ग खि तो वि धा
 ॥ यु ड् प्रार च्च वान सौ ॥ २ ॥ ॥ मेघ वि धा त तो मु क्त ॥ वर्ष ति ते न सं तं तं ॥ तां नि द्य सु कं गरी ॥ वा यु वि द्यो स मु क्त वान
 ॥ ३ ॥ ॥ त तो ध कार णि वि द्या ॥ स मे मो च ख जो म्बरः ॥ तं दृ ष्ट्वा मु क्त वान् कि प्रं ॥ वि द्या मु द्यो त कार णी ॥ ४ ॥ ॥ ज य
 प्र वा ह णी वि द्या ॥ मु क्त वि द्या ध रे ए सा ॥ पु णः स मु क्त वान वि द्या ॥ व ड् वान ले सं ॥ इ का ॥ ५ ॥ ॥ वि द्या यु धं त त
 स्य क्ता ॥ र व ड् यु द्वा त्रि लो षि ए ॥ ख ड् के न तं स मा ह त्वा ॥ ख गं म्भ रित वान सौ ॥ ६ ॥ ॥ त तः पंच शतं क न्या ॥ स्ते न त त्र वि
 वा हि ता ॥ स्या द् कौ द्वै च त द्वा त्रे दि ने न्य स्मि त्रि रू प तौ ॥ ७ ॥ ॥ ता व दै त्प श तां पंच ॥ सह स्र त्र द् कं ड कः ॥ त स्य च्च
 त्प त्व मा प न्ना ॥ व ट् वृ क्त त ले खि ताः ॥ ८ ॥ ॥ कार णं ते न सं प्र षं ॥ तै रु क्तं मु नि ने दि ते ॥ यः पंच शत क न्या नां स्व
 मि यु ष्ठा क म्प सौ ॥ ९ ॥ ॥ त त कं चि पुरं द्रा प ॥ त त्र रा ज सि प ह्न वः ॥ ते नार्द्र प थ मा ग त्वा ॥ स्व पुरं स प्र वे शितः ॥
 १० ॥ ॥ पुरं क लिंग दे शे स्ति ॥ ना म्ना दं ति पुरं परं ॥ त द्वा जा चं द्र गु ष्ठा र्थे ॥ ना र्थ चं द्र म ति स ति ॥ १० ॥ ॥ सु ता म द न म्भु षा ॥
 सं जा ता त रं द्र यो र पि ॥ त त्र ग वा त तः क न्या ॥ वि नू त्या पर णं त वान् ॥ ११ ॥ ॥ पुरं जं ग ल दे शे स्ति ॥ वि लो क ति त क द्द यं ॥ वि ज यं ध
 र भु यो भु ॥ द्वि ज या ना म त त्प्रि या ॥ १२ ॥ ॥ त यो र्त्त क्ती म ति पु त्रि ॥ त त्पुरं ग त वान सौ ॥ तं दृ ष्ट्वा मो हि ता जा ता ॥ तां च जा यं ध री स्त तः ॥
 १३ ॥ ॥ त यो र्त्त वि वा हो भु त ॥ भु न क्ते च वा से ॥ तु र्य का ह ल नि र्वा षे ॥ वि भु सा व द्दि सा द्वि ए ण ॥ १४ ॥ ॥ श्लोक ॥ द्या व तां प
 रि णि य क्तं द द र्श नां सौ स्वे न सं ति ष्ठे त ॥ ता व त् त्रि पि हि ता श्र वो मु नि म ति ॥ स्त त्र गे म तं पु नः ॥ ग त्वा पा स द्भू ता नि मु नि
 यं ॥ न त्वा त तः पृ ष्ठ वान् त सै व ॥ क थि ता नि ते न ग णि ना ॥ जा यं ध रे र्भु प तेः ॥ १५ ॥ ॥ इ मु न य मा दा क वि च क्त व
 ति श्री म त्त्रि षो ण म्भू री वि र चि ता यो यी ॥ ना ग कु मा र पंच मि क था यो चं ड र्थः सर्ग ॥ पा द्प य स्य य था
 मु त्ता ॥ म धि ष्ठा न च स म्भे नः ॥ तथा सर्व वृ ता नां च ॥ मु तं स म्भू क्त मु क्ते ॥ १६ ॥ ॥ श्रा ष्ठा ग म्भु त वानां ॥ अ द्वा नं य न्म नि वि

६
स्त्राधि
तौ =

१३

१ निमले
के =

नि तदुच्यते हि सम्यक् ॥ माप्रे दोष विवर्जितः ॥ २ ॥ अणमस्तेन संप्रेकस्तत्त्वजिवादि स्मृतता ॥ प्रदान्तेषु स
 म्यक् ॥ मात्तयाधिगमेन वा ॥ ३ ॥ अज्ञा मागेयदेशार्थ ॥ विजसैके यसुत्रजा ॥ विस्तारे वगा ट ट्कट्ट ॥ ४ ॥
 मद्यमांसमधु सजे सरा ए वृतयेचकः ॥ अथौमुत्तगुणयोक्ता ॥ गृहिणां प्रवणोत्तमै ॥ ५ ॥ मद्येन
 विद्वलिसुत्वा जननिमपि कोष्ठति ॥ करोत्यंगिविघाते च ॥ तस्मात्तद्यं विवर्जयेत् ॥ ६ ॥ वेदार्थधर्महा
 नश्च ॥ प्रमादः कलहस्तथा ॥ निश्चिचित संदेहे ॥ मद्ये दोषा भवन्त्यसि ॥ ७ ॥ पंचेन्द्रियाणामासां नतदं
 जिहतं विना प्राप्यते कारण तस्मा ॥ धर्जयेत् मांसं नृणां ॥ ८ ॥ संकीर्णं जंतुभिः सुक्ष्मै ॥ रुतत्रमशुचौ म
 धुं द्विधा तात्महत्या पा तस्मात्तस्य ज्येते बुधैः ॥ ९ ॥ अणुवृतं तदसंस्था ॥ धृतीव वधवर्जनं ॥ यद्वा लिकं
 वधो वज्यं ॥ तद्वृत्ती यम ए वृतं ॥ १० ॥ अनुवृतं तृतीयं स्था ॥ दत्तपरिवर्जनं ॥ अणुवृतं भवेत्तु र्यं ॥ मन्वस्त्रियानवर्ज
 नं ॥ ११ ॥ अणुवृतं तदसंस्था ॥ धृतीव वधवर्जनं ॥ अणुवृतं तदसंस्था ॥ धृतीव वधवर्जनं ॥ १२ ॥ गुण
 वृतं विधासिरया ॥ वृतं स्थाप्यं तद्विधिं ॥ शी लसप्तकमिते ॥ तद्वा धितं मुनिपुगवै ॥ १३ ॥ दिशा स्वी यंतिया
 स्था मि ॥ योजनानिततो धिकं ॥ नद्यामिति वृतं यत्त ॥ त्याहुं रघं शुण वृतं ॥ १४ ॥ इयंति र्ज्ञां गमिष्या मि र्
 तसंख्यादि ॥ अमध्यगः ॥ इत्युक्त्वा ॥ गम्यते सुतत ॥ द्वितीं यं स्था कुण वृतं ॥ १५ ॥ विषमं तु त शहा जि ॥ मा ज्जरन
 कुसाट्ट ॥ नद्या यनिवेदे यस्तो ॥ स्था नृपि यं गुण वृतं ॥ १६ ॥ विकालेषु नि नो वंथ ॥ स्तत् शिष्या ॥ द्वा
 तमादिजं प्रेषधः स द्वितीयः स्थान ॥ मसे चतुर्थं पर्व ॥ १७ ॥ तंबु ला हर शेर्या नां ॥ परिमाण वृतीयकं ॥ अत्रिये संविम
 जेन ॥ योजनं तं चतुर्थकं ॥ १८ ॥ पंचेदुवरसंघानं ॥ पुष्यशकं च वर्जयेत् ॥ वल्बी फल मंगस्य ॥ किंशं च नवनीतकं ॥ १९ ॥ षट्
 विशदं गुलं वसं ॥ चतुर्विंशति विस्वृतं ॥ तद्वसं द्विगुण रुत्या ॥ तोयमेवं जालयेत् ॥ २० ॥ मारसका ईं प्रीति ॥ पुर्ण दर्शत

त
 संख्या=

धर्जकं

कथयति-

स्वजेत मृतां जिवी ठाण दत्तं ॥ प्रत्याख्याना न सेवनात् ॥ २२ ॥ भौनं जेजवे तायां ॥ हांन स्पविन ये जवेत् ॥ रूपां वा निमान
 से ॥ महिं शंति मुनि श्वरा ॥ २२ ॥ निशायां भोजनं पुंसु ॥ कुर्वतः प्रत्यहं युवि ॥ वृत माद्यं न तस्य ह ॥ तिष्ठ स न्यक्ते मुच्यते ॥ २३ ॥ मधु
 मास्युरा सरा ॥ स्वने पूयद्यदे दिनः ॥ सुखं निद्रि ॥ मात्र च ॥ पश्यं त्मरणं ते ॥ २४ ॥ उक्तं नृपयस्त्रिंशं ॥ नरके सागरो य
 मा ॥ नरकाणां भवेद्यु ॥ नो त्य मृ पृ लु च विद्यते ॥ २५ ॥ दुर्जगो व्याधितो कृज्जो ॥ नीत्यं धो वा मनः कुंणिः ॥ मनुष्यत्रव
 मे वाष्पा जंजुरी दृज्जि धो न वेत् ॥ २६ ॥ मद्यं मांशं निवृत्ताये ॥ जायंते स्वर्गा वा सिनः ॥ साधु मस्य र क म्य नि ॥ कीटं तिदि
 व सर्वद ॥ २७ ॥ प्रव्यातो न त वंशेषु ॥ भूवते जस्त्रिने युवि ॥ साभ्रा मरूप संपत्ता ॥ जायंते स्मिन् न वेत्तरा ॥ २८ ॥ द
 र्शनी कं विवृत्तिका व र्शनी क वृत्तिका वृषि ॥ साभ्राय कं घोष धो प वा स आ ॥ सचिन्ना त्रि न क ॥ वृत निर तो वृत्त चरि च
 ॥ २९ ॥ प्रारं भा द निवृत्त ॥ परि र्ग र द नु मते ॥ ल तो दि र्घा त ६ त्ये क ॥ द र्श नि त या जि तो दि ताः ॥ श्राव काः ॥ ३० ॥ म
 ॥ ३० ॥ एकादशके स्वाने ॥ चौ कृ मृ श्राव को न वे द्वि विध व सै क चर ॥ प्रथमः कोपिन परीग्र हेन च ॥ ३१ ॥ आद्य लु मृ
 जघ न्यः ॥ स्वाभ ध्य म स्त द नू त्र य ॥ शैषौ द्वै उ उ न म बु क्तै ॥ जिनेषु जि न शा सने ॥ ३२ ॥ यः श्राव के वृत्ते सुद ॥ पर मारा ध नं व
 सा ॥ करो त्यं ते च्यु ते स्वर्गे ॥ देवाना म धियो न वेत् ॥ ३३ ॥ इति प्रोक्तं मुनिं देण ॥ श्राव का णं वृ तं त ता ॥ शुद्धा संतु ष्ट चित्तो
 नु ॥ त्स के ल त्तो म हि प ति ॥ ३४ ॥ उ क्तं नृपयस्त्रिंशं ॥ ए नं ल क्श्री म ति ह ॥ ३५ ॥ स्नेहः किं कार णं म म ॥ जा त इ से व म
 पृ छ त त स्म ते नै व मु च्य ते ॥ ३५ ॥ मेरु रुत्तर शि श्रा जे ॥ द्वीपे जु बु दु मां कि ते ॥ ए र व ता द्द ये क्के ने ॥ वि त्त सो क पु रा द्द ये
 ॥ ३६ ॥ महेंद्र विक्र मो र जा ॥ धन दत्ता द्द यो व णि क् ॥ धने श्री स्त र्प्रि या पु त्रौ ॥ ना ग द त्त स्त ये न वा न् ॥ ३७ ॥
 वृ सु द त्तो व णि क त त्र ॥ भा र्या व सु म त्रि त योः ॥ ए ष ना ग व सु ना श्रा ॥ जा ता पु त्रि त द नृ प ॥ ३८ ॥ ए क द ना ग द तो
 सौ ॥ तां पु नः पर णि त वा न् ॥ इ ते मु नि स मा था तो ॥ मु नि गु ष्ठा नि ध न क ॥ ३९ ॥ ए तं न वी ध र्म मा क र्ण ॥ ना ग द

१४

धुं टो

१४

नो गृहितवान् उपवासं सुपंचम्यां तेन रात्रौ सपिडितः ॥ ६० ॥ विवराणि गृहे कृत्वा सुकुरंदं विधा
 यतं ॥ पितरौ पिडितं दृष्ट्वा तमेवं सुतमुच्यते ॥ ६१ ॥ प्रभातं समवो जातः सुप्रकिंपुवति वृत्ति ॥ उच्छ्राय
 जिनमानस्य ॥ सुक्को हारं सुचिभव ॥ ६२ ॥ निष्कामानमदं जानेथा ॥ वक्षतं नियायते ॥ तावद्दुःकामिना ह
 रं किं ब्रथा लोपनस्यते ॥ ६३ ॥ एव सुक्का जिनं ध्यायन् ॥ न्यस्तनासा गृत्तोचन ॥ न्यस्त शीर्षकरो सुत्वा ॥
 स्वप्ना एव सक्तवानसौ ॥ ६४ ॥ सुर्यप्रभ विमाने नु ॥ देवः सुर्यप्रभादय ॥ पंचपत्न्योपमायुक्कः ॥ स्वप्ने सौ धर्म
 नामनि ॥ ६५ ॥ विज्ञायावधि बोधेन ॥ स स्वर्गोत्पत्तिकरण ॥ संवंधुने स संवोध्य ॥ निजकल्पमगात्सौ ॥ ६
 ६ ॥ तद्दोधा जातवैराग्यात् ॥ कृत्वा नागवसुस्तयः ॥ प्रभुत्तस्य महादेवि ॥ मृत्वा स्वर्गसमाधिना ॥ ६७ ॥ अ
 र्गि सुत्वा धुना राजा ॥ जयं धरमहिपतेः ॥ वंजातो सिसुतो नु वा ॥ प्रतापं धर संज्ञकः ॥ ६८ ॥ विजये धर
 नुपस्य ॥ स्वर्गं धुत्वा नवत्सुता ॥ एवात्तद्वीमतिनामा ॥ त्वदीय प्रा एव सत्ना ॥ ६९ ॥ अकल्पानवसं व
 ध ॥ स्नेहं जायं धरिस्ततः ॥ तेन त्वा पृष्टवान् साधु ॥ पंचम्यां प्रोषधं वृतं ॥ ७० ॥ तेनारव्यातं मुने दे ए ॥ कार्त्तिके काषा
 ड फलानुने ॥ मासेव दत्तं पंचम्यां ॥ प्ररभः प्रोषधो बुधै ॥ ७१ ॥ चतुर्धिवसे स्नात्वा ॥ सुक्का हारमथापितो वस
 तं प्रोषधो गृह्यः ॥ साधु पार्श्वे त्रिभुद्वितः ॥ ७२ ॥ वज्रयेदुपवासा क्रि ॥ खान् वदोपनमुषाणं ॥ गृह व्यापारकर्म ॥ ३ दिने =
 ॥ एण ॥ स्वदाशु च शुद्धि ॥ ७३ ॥ पारणां क्रियं शक्त्या ॥ त्वा पात्राय ॥ जेजनेन पासक स्ततो ॥ त्रीयात् हारं
 साधुमार्गतः ॥ ७४ ॥ प्रोषधः पंचवर्षाणि ॥ पंचमासाधिकानि च ॥ कर्त्तव्यं पंचमासा न्या ॥ नीरये हे एचेतसा ॥ ७५
 ऊं यद्विद्यायनाभावे ॥ प्रोषधं द्विगुणं पुमान् ॥ यद्यस्तु द्यायने द्योत ॥ प्रतिमा पंचकारयेत् ॥ ७६ ॥ घंटा दीप धूजाः पं ॥ १ शक्ति =

व॥ दत्वातां नृजिनसञ्चलि ॥ कृत्वा महांनिवेकं न॥ पुजयेजिनपुंगवान् ॥ ५७ ॥ पुस्तकाः पुंचसाधुभ्यः ॥ कवतियं
 न संयुता ॥ ये येते सर्वसाधुभ्यः ॥ पुस्तकादिब्रह्मजं ॥ ५८ ॥ अंबराण्यर्थिकाणां च ॥ योकाणं स्वशक्तिः ॥ स्वर्ण
 दं न यथाहरं ॥ सर्वेभ्योपि वदयेत् ॥ ५९ ॥ उपवासविधिं सुवा ॥ गृहित्वा प्रोषधवतं ॥ तस्मान्ममुनिराजा ॥ प्राज
 मनिजमंदिं ॥ ६० ॥ तद्भीमत्यातयासाई ॥ त्रिलोकं तिलकेपुरे ॥ यावदाक्षेसुखेनासौ ॥ तावन्मंत्रिसमागतः ॥ ६१
 नयंधरः समागतः ॥ न त्वैवं व्यजि ॥ त्वत्प्रियां नृणां त्रिणां ॥ धेष्ठितस्तं निगद्यते ॥ ६२ ॥ त्वं गत्वा नियतां शिष्टं ॥ सुमा
 रइतिसंभ्रतं ॥ त्वारितंगमतादेव ॥ भवतापुरमादरात् ॥ ६३ ॥ कथयित्वात्ममात्रेण ॥ न वेदां प्राणतत्त्वमां ॥ तां धृत्वो गौ
 तवास्तु एण ॥ पुरकनकपत्तनं ॥ ६४ ॥ राशि विशालनेत्रासा ॥ तत्सुतः श्रीधराद्भयः ॥ तस्यागनमाकल्पे ॥ गत्वा तत्र तपोगु
 दित् ॥ ६५ ॥ विदुर्वर्णरवैयातत्र ॥ चातुरंगव तमरत ॥ विगुर्वितं तदादेशा ॥ तथा योजनमानतः ॥ ६६ ॥ आतेन सम
 मारुह्य ॥ स्वयं निलगिरी द्वीपं ॥ अथेद्यं नेद्यलोकथै ॥ वैश्वितो यातिलियथा ॥ ६७ ॥ कारयेत्पुुरेशोऽं ॥ द्वैवप्यर्ह
 पथंगतै ॥ तावान्मसमासिं ज्य ॥ ताभ्यासाई मगा सुरे ॥ ६८ ॥ यत्र यत्रपुरे तेन ॥ पुरेण ॥ तापुरेण त्वा ॥ तस्मात्तस्मात्
 त्स्मानिताः ॥ शशुनिधि करंडका ॥ ६९ ॥ एकदा तस्यैष पत्न्या ॥ सुकुरं दे ॥ मदि यति ॥ दृष्टवान्
 तिसंकासे ॥ शीर्षके ससितं कचं ॥ ७० ॥ परिभाष ॥ वैराग्यं राजैतस्मै सदेववान् ॥ श्रीमन्नो गुरुमारा
 य जयंधर महि यती ॥ ७१ ॥ विदित्वा प्रवसान्निध्ये ॥ शं धृत्वा महरात् ॥ कृत्वा ष्टकर्मनिर्मुक्तं ॥ प्राप्त्वा नमु
 क्ति मवयं ॥ ७२ ॥ सा श्रीमत्सर्जिका यार्थे ॥ पृथी देवितपो गृहित ॥ स्त्रीतिं गं छेटयित्वा गा ॥ केत्यमच्युतसंज्ञ
 कं ॥ ७३ ॥ अर्द्धशम्पट् वैतस्मै ॥ व्यालायगुण राज्ञये ॥ अथेद्यं नेद्ययोदेशान् ॥ कोशलादीरामा लवान् ॥ ७४
 ॥ मरुत्वाला निधना य ॥ गौडवैदर्भमंडलं ॥ सखन्नटसंज्ञानं ॥ पूर्वदेशं सदत्तवान् ॥ ७५ ॥ सर्वासां योषितां तेन
 नक्त्यामाः ॥ समर्चिता ॥ तासां मध्ये चतसस्ताः ॥ पटबंधनयोषिताः ॥ ७६ ॥ प्राद्या लक्ष्मी मतिता सु ॥ तथा धर

५३ धीन

१५
विद्यया

११ प्रादुर्भे
जयंधरः

५३ ताते

६ स्वसुरस्य

६ गतवान्

१५

१० मातयि
तरी

१० पुर्वं

कुर्वन् नली
पुत्र

एषु री ॥ तनु जानं दुपस्य सुतो चारी वर्म ए ॥ १७ ॥ पु ए न धर्म कथा नित्यं विशिष्टानपि पातयान् दुष्टानां तादु यराजं कु
 र्वन् जायं धरी खितः ॥ १८ ॥ क्विद्वाजिविनेदेन ॥ कुंदुकक्रिडया क्वचित् ॥ अस्तेनागकुमारसौ ॥ क्विद्वाहबं अगजान् ॥ १९ ॥
 दददाहारं नानि मुनिभ्यो नक्रि युर्वकं कारयन् जिन विं वानि ॥ स ए वं परी संखितः ॥ २० ॥ समेदेव कुमारे ए ॥ तद्वीम सातनु भव
 जातो देव कुमारा रवः ॥ सर्वशास्त्र विचरुणः ॥ २१ ॥ नृपसिंहस नारूढं ॥ नमं त्यास्मान मध्यगं ॥ नृपमुकुटव द्रुक्ते ॥ षोडसार्द्ध सहस्र
 काः ॥ २२ ॥ खित्वा सप्रतलेहमे ॥ दृष्टवानेक ए नृपः ॥ सहस्रकुट संकाशं ॥ मुत्र मंत्रै न भोगे ॥ २३ ॥ द्विपंक लक मानियरे स्वा
 मुलेख मुमिषः ॥ याव निरीक्ष्यते मेघं ॥ तावत्सो गद्विती न तो ॥ २४ ॥ ततो निर्वे गतां गत्वा ॥ तद्वीम त्याः ससु न वेद न वान्
 तद्वा ए देव ॥ तस्यै रज्यं मद्रि पते ॥ २५ ॥ नाम्ना मल मतेः पार्श्वे ॥ गत्वा के व लिन रत्न ट ॥ धृवा नाग कुमारे सौ
 री कं व्या ला टि निस मं ॥ २६ ॥ तद्वीम त्या री देव्यो पि ॥ पश्य त्री स नि धौ त प ॥ धृवा वै रा ज्य भवे न ॥ भोग नि सृ ह
 चेतसः ॥ २७ ॥ पर्वते ष्या पटे ध्या ना ॥ दृग्धा कर्म ध ना न्य सौ ॥ प्र नंत सौ ख्य तां प्रा प ॥ ततो जायं ध रि मु नि ॥ २८ ॥
 ततो व्या त प्र ह व्या ता ॥ व छे द्य ने य सं ह वै ॥ प्रा प त सा च तं स्तानं ॥ ज रा म र ना दि व र्जितं ॥ २९ ॥ सौ ध र्मा टि क
 त्येषु ॥ मृत्वो त्य ना स मा धि ना ॥ ते सह स्र न रः ॥ सर्वे ॥ स्व चारि त्रानु सार तः ॥ ३० ॥ य यु व सः ॥ पुरा षो क्तः ॥ तेषु कले
 त्येषु ता पु नः ॥ जा ता स्र पो नु स रे ए ॥ मृ ति प्रा प्त मा धि ना ॥ ३१ ॥ रा ज्यं कु र्व न सा व स्था ॥ दूर्घा ए प शौ हा तां नि च कु मा
 रा व स्त या त स्त्रै ॥ वर्षा णं स प्र ति त था ॥ ३२ ॥ खित्वा व र्ष वृ त्तु ष शि ॥ छ स र्वा व स या त तः ॥ स भु त्वा के व ल ज्ञा
 नि त स्त्रौ ष ट ष ष्टि र्व त्स रान् ॥ ३३ ॥ एवं ना ग कु मा र स्य ॥ प्रो क्तं व र्ष सह स्र कं ॥ का ले ने मि जि ने द स्य ॥ पर मा यु क मि
 द शं ॥ ३४ ॥ खित्वा ना ग कु मा र चारु च रि त् ॥ श्री जी त मे नो दि तं ॥ न यानां सु ध रा य कं ॥ भव र रा ॥ पु स्य प्र वो

कै लासे =

सोकी

कु ए व ति

प प्र अ पर ले =

३०० =

५६५

सादकं नवीतं मज्जाधियो गणधरं मन्त्रापुरं प्राजमत् श्रीमन् राजशृंगपुरं देवपुरा कारं विनुत्यासं ॥
 र्थप ॥ इत्युच्यते भाषा कवि वक्रवर्ति श्रीमहोदये ए सुशिरचित्तया श्रीनाजकुमारवरीश्रुं
 वक्रिकथायां निर्वाणजमनोनामयं चतःसर्जप ॥ इति श्रीनाजकुमारवरीश्रु संघुर्ण ॥ ग्रंथे
 संख्या ॥ ५३१ ॥ इति श्रीरुद्रादिसायां कृतसंदेसे ॥ मिरवपुरमध्ये श्रीपार्श्वनाथवैश्याले श्री
 मुत्तसिंघे सरस्वतिजसे वलाकारकणे भट्टारकजि श्री १०८ श्रीवृशकीतिजि प्रसादत ॥
 ॥ अततसिख्यपंक्तिमेतिरभेण ॥ लिखितं स्वात्मार्थे पठनार्थं अन्वधिमानधर्माथे प्र
 नावनसुभं ॥ संवत् १८०७ ॥ ना. सर्वे प्रपृष्टी एव दिशु गुरु वासरे ॥ प्रवे वृष्णा जलुं
 अधिमानघंती तयो शिवजि रामनिपत्तधि लिखितं ज्ञानवर्णिकर्मह्यार्थं सुभं

२६
२६

२६
२६

श्लोकः यः दृशं पुरा कं दृत्वा ॥ तादृशं लिखितं मधुः ॥ यदि सुधं मा सुधं वा मम देसे न दृश्यते ॥ १ ॥